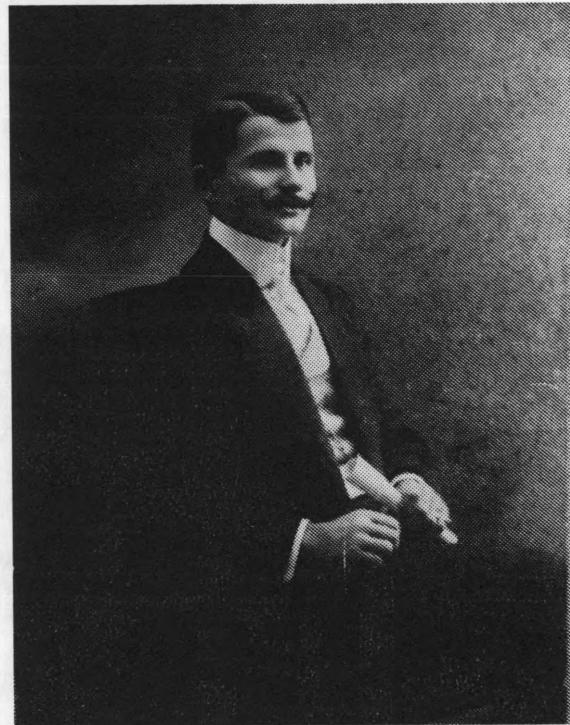

Pisma Miroslava Krleže u Koprivnicu

Pisma i materijali, koji se ovdje objavljaju, nastali su od 1923. do 1926., u vremenu kad je veliki hrvatski i jugoslavenski pisac Miroslav Krleža izdavao u Koprivnici svoj časopis »Književna Republika«. To je bilo vrijeme nakon Obznanе (1920) i Zakona o zaštiti države (1921) koji su u novoobrazovanoj Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca zabranili Komunističku partiju Jugoslavije, Savez komunističke omladine Jugoslavije te revolucionarne sindikate i njihovu štampu. U tom vremenu izlaze svega dva napredna legalna glasila – list »Borba« i teoretski časopis »Borba«. Takvo stanje i razmišljanje o nastaloj situaciji, dovelo je Krležu do zaključka da je kod nas nedostatak jednog »kritičkog i književnog lista, koji bi po svome programu nastojao da sa suvremenog slobodoumnog, od sviju koterijskih i provincialnih pogleda potpuno neovisnog gledišta temeljito i objektivnom pretresu svu takozvanu našu kulturnu tradiciju, a naročito naše današnje kaotično i zapleteno stanje u svim kulturnim oblastima...«¹ Krleža dalje konstatira »da kod nas u prostoru književno-kulturnom vlada potpuna praznina u vrijeme kada se kao nikad još osjeća potreba za jakim, solidnim podlogama i izrazitim smjerovima.«²

Uočivši sve to, kaže Krleža »zaključila je jedna grupa književnika da pokrene nov književni list, i tako se javila 'Književna Republika', mjesecačnik 'za sve kulturne probleme'«. Taj će časopis nastojati »da stalnim obavještenjem o stanju suvremenih kulturnih pokreta uspostavi vezu između naše čitalačke publike i sličnih nastojanja u ostalim međunarodnim sredinama, te da tako komparativnošću osvijetli i objasni kod nas koješta što izgleda na prvi pogled neobjašnjivo. 'Književna Republika' nastojat će da pojača književnu produkciju, te će na stalnu i oštru kritiku naših negativnih pojava, poveći borbu protiv mnogobrojnih naših kulturnih laži i parazitizma sviju vrsta, za književno pravo talenta i afirmaciju solidne vrijednosti...«³

S takvim programom se počelo. A ostvario ga je Krleža, koji je bio u časopisu izdavač, urednik, odgovorni urednik i vlasnik. On je izabrao za mjesto izdavanja časopisa Koprivnicu. Kasnije će reći da nije nikad mislio da će njegov časopis izlaziti »ovdje u ovom provincialnom zakutku... usprkos svima, godinama, i tu u ovom panonskom sivom blatu, u magli, nosit ćeš zastave, tu ćeš paliti bengalske vatre svojih stihova, tu ćeš pisati svoja beznadna koprivnička pisma, tu ćeš tugovati, nad udesom mrtvih pjesnika koji su prije tebe kao i ti pisali svoja jalova koprivnička i čazmanska pisma i pjesme...«⁴

Vinko Vošicki

Određena zasluga u izdavanju časopisa i Krležinih djela (prvih sabranih djela) pripada koprivničkom izdavaču **Vinku Vošickom**. Iz dva napisa Vladimira Blaškovića o V. Vošickom⁵ saznali smo više o tom zanimljivom čovjeku.

Vinko Vošicki, Čeh po nacionalnosti, rođen je 1885. godine u Ledaču na Sazavi. Kao izučeni knjižar i tipograf došao je 1910. godine u Koprivnicu. Već godinu dana kasnije otvorio je u Koprivnici tiskarsku radnju. Zabilježeno je da je počeo od jednostavne i primitivne tipografske tehnike da bi u toku nekoliko godina obučio dosta, kasnije poznatih koprivničkih tipografa.⁶ Nakon prvog svjetskog rata u njegovoj tiskari izdana su mnoga djela svjetske klasične literature i u posebnoj »Svjetskoj biblioteci«.

Među najznačajnije kontakte i poslovne veze V. Vošickog početkom 20-tih godina ubrajaju se one s Augustom Cesarcem⁷ i Miroslavom Krležom.

Može se pretpostaviti da je Koprivnica u tom pogledu odigrala značajnu ulogu. Naime, Krleža je u to vrijeme imao dosta političkih poteškoća, jer je bio afirmiran već kao lijevi, komunistički pisac vrlo dobro poznat zagrebačkoj i beogradskoj policiji izdavanjem časopisa »Plamen«, djelovanjem u akciji pomoći gladnim u Sovjetskoj Rusiji, hapšenjem u Požegi i komunističkim istupima u Hrvatskom primorju. Zbog svega toga on je bio registriran kod policije čak kao »opasni komunistički vođa«.⁸

Sa takvom reputacijom Krleža je teško mogao započeti u Zagrebu s izdavanjem časopisa o kojem je nakon zabrane »Plamena« često razmišljao. Odredene okolnosti povezale su ga s koprivničkim tipografom i izdavačem V. Vošickim.

Pостоји доста нагађања kako je дошло do veze Krleža-Vošicki, ali je, čini se najautentičnija o tome verzija koprivničkog profesora Vladimira Blaškovića. On je bio suradnik časopisa »Savremenik« kojeg je uredio književnik Milan Begović. Blašković je upoznao Vošickog s M. Begovićem, koji je na njegov nagovor prihvatio uređivanje »Svjetske biblioteke« koju je osnovao V. Vošicki. S Vošickim je bio upoznat i A. Cesarec, čiji je brat bio

profesor u Koprivnici. Tako je preko M. Begovića i A. Cesarca V. Vošicki došao do M. Krleže.⁹ Na taj način je došlo do suradnje, odnosno do izdavanja časopisa »Književna Republika« i nekih Krležinih djela.

Pisma koja se ovdje objavljaju najbolja su ilustracija karaktere odnosa između Krleže i Vošickog. Nema sumnje da je Vošicki izdavanjem Krležina časopisa i njegovih djela uzeo na sebe određenu političku odgovornost i time pokazao političku hrabrost.

Krleža će u jednom pismu to priznati »Ja priznajem lojalno Vaše zasluge za »Književnu Republiku i to sam uvek spremam da izjavim i potpišem ...«¹⁰

U toku četverogodišnje suradnje u Koprivnici objavljeni su slijedeći brojevi časopisa »Književna Republika«: I godište 1923. broj 1, 2/3 za novembar – decembar; II godište 1924. br. 1, 2, 3, 4, 5/6, 7, 8 9 – januar – avgust; ponovno godište II 1924–25. serija II br. 1, 2, 3, 4, 5, 6 – septembar – februar 1925. Zatim, nakon prekida br. 7 (jul), 8, 9, 10, 11/12 – novembar – decembar. Ostali brojevi u toku 1926–1927. godine izašli su u Zagrebu u Knjižari Hoffmana, Ilica 92. Časopis je izlazio obično na 40 stranica većeg formata.

Osim brojeva časopisa objavljene su u Koprivnici Krležine knjige »Novele« i drama »Vučjak«. U toku 1923–1924. godine počelo je, ali nije završeno prvo izdanje Krležinih sabranih djela.¹¹

Rodna kuća Vinka Vošickog u Ledaču u Čehoslovačkoj

Fotografije presnimio: T. Boršo

Analiza sadržaja časopisa »Književna Republika« već je izvršena u literaturi od samog Krleže¹², kao i njegovih istraživača.¹³ Spomenut ćemo samo ocjenu koju je prvi da Otokar Keršovani u svojoj »Povijesti Hrvata«: »Taj časopis (izlazi sve do 1927) zadržavao je živnost, polemičku oštrinu, borbenost 'Plamena', ali već zrelje i, naročito, idejno na daleko višem stepenu. Apstrahirajući izvjesne greške, ovaj je časopis neobično mnogo učinio na propagandi marksističke teorije (naročito u oblasti književnosti i filozofije), kao i na kritičkoj reviziji naših kulturnih vrijednosti ...«¹⁴

Kako se vidi z Krležinim pisama on je vrlo aktivno radio na uređivanju časopisa i kao tehnički urednik, pa je zbog toga dosta često dolazio u tiskaru. kao tehnički urednik brinuo se o tipografskom procesu i o veličini slova, vanjskom obliku časopisa i pretplati i preplatnicima.

Suradnik Vošćkog – slagar Valko Loborec sjeća se dolaska krleže u tipografiju i ovako je opisuje: »Tada sam radio u ručnoj slagarni. Krleža je dolazio uvijek u velikom crnom šeširu, a imao je i bradu. Bio je vrlo ljubazan, ali isto tako odlučan u svojim zahtjevima kako da se slaže pojedine tekstove. Govorio je: 'Poštovani meštре, ja vrlo poštujem tvoju meštiju, ali bih ipak volio da napraviš ovako kako ja kažem.' Voščki je imao velike hrabrosti što je tiskao Krležu i Cesarcu, što su pozdravili i uvijek napredni grafički radnici«¹⁵.

Izlaženje časopisa i suradnja Krleža – Voščki trajalo je od ljeta 1923. do ljeta 1926. godine. Ali je do prekida ipak došlo. Oni nisu bili politički. Trzavice se osjećaju u pismima u listopadu 1925. godine. U pismu od 10. listopada Krleža piše: »U nedjelju video sam Vas na ulici u Zagrebu, ali nisam htio da Vam pristupim, jer mislim da se ne bih mogao da svladam od temperamenta, i zato Vam rađe pišem ...« Kaže dalje da mu je u Koprivnici prigovarao »na sabotaži, postali ste sentimentalni. 'Papira nema, strojevi nisu montirani!' Kako papira nema više – manje svaki drugi mjesec, a strojevi nisu montirani već više od godinu dana, a rukopis posljednjeg broja leži kod Vas već dva meseca, to sam Vam ja predložio da je najbolje da prekinemo ...«¹⁶ Predbacuje mu konkretno zbog »Begoviceve biblioteke« za koju ste izradili plan velikog stila i u koju ste investirali prilične novce, upropastili ste Vi lično sami, te danas, nakon dve godine još nije štampan prvi svežak, prem Vam materijal mrtav leži u ormarima.«

Zatim mu predbacuje izdanje »Sveukupnih dela M[iroslava] K[rleže] poduzeće u koje ste investirali paru i počeli sa prvom knjigom, nije došlo dalje od prve (po Vama upropastene knjige), i to već stoji dve godine na mirnoj točki.«

Zatim govori o istom stanju u s izdanjem romana A. Cesara. Na kraju o »Književnoj Republici«, o kojoj kaže da »u ove dve godine izlaženja nije još ni jedan jedini put izašla na vreme.« Predbacuje mu da je to zbog toga što se zapleo »u razna mrtva preduzeća.« Kaže dalje da u toku dvogodišnjeg izlaženja časopisa nije mogao da dobije od njega obračun »jer taj prosti ne postoji.« Slično je s honorarima za časopis, koji nijedan nije isplaćen »već više od godinu i pol kulantno.« Krleža mu napomije da to »nije prvi puta da Vam ja predlažem da Vi 'Književnu Republiku' napustite i da nije prvi puta što me Vi tom prilikom uveravate da list ide nabolje i da ne stoji tako da biste Vi hteli da ga napustite. I prošle godine, kada smo produžili Ugovor, bila je ista scena, a eto gle, koliko žući i nemira i suvišnog uzravjanja. Ja pri-

znajem lojalno Vaše zasluge za 'Književnu Republiku' i to sam uvek spremam da izjavim i potpišem. Ali držim da se ovako dalje ne može i ne treba ...«

Na kraju da bi ublažio utisak ove oštре kritike kaže da ovo pismo treba uzeti »priateljski«. Ali istovremeno predlaže »da na koncu godine prekinemo naš Ugovor.«¹⁷

Mjesec kasnije – 2. studenog – Krleža ga opominje da mu nije odgovorio na pismo i daje konkretne uslove za prekid Ugovora. V. Voščić je odgovorio tek 4. ožujka 1926. godine. Iz pisma se vidi da rad još nije bio prekinut, žali se na teško stanje, naročito s preplatnicima, koji »nijesu toliko krivi njenom slabom materijalnom stanju, nego da su posrijedi uzrok, koji pritišću sav gospodarski život, a onda – po mojem skromnom mišljenju i krug je čitaoca preuzak«. Smatra da se krug ne može proširiti zbog »jedinstvenog« smjera »Književne Republike«. Predlaže da se dà veći format časopisu i smjer, koji bi svakome bio prihvativljiv. Mislim da bi se to dalo lako postići, a najjača garancija za ovo bila bi Vaša ličnost, koja u našoj sredini – po općem sudu – jedina može dati ono što je davna želja svima, koji bi htjeli reviju literarnom vrijednošću jednaku »K[njiževnoj] R[epublici] ...«. Ukoliko se Krleža s time složi, Voščić kaže da je spreman da uređništvo unaprijed, a članke posebno, honorira. Očekuje suglasnost Krleža, ali smatra da je s »K[njiževnom] R[epublikom] pošlo tako zlo da će je morati obustaviti ...«¹⁸ Odgovor na ovo pismo nije nadjen. Međutim dva posljednja pisma iz razdoblja 1926. godine bave se završetkom konkretnih poslova. I kao što je poznato nakon brojeva 11/12 koji nose datume 1926. godine »Književna Republika« u Koprivnici nije više izlazila.

Za odnose Krleža – Voščicki značajna je još jedna činjenica, koju čitamo u Krležinom pismu od 30. VII 1957. godine. Krleža je čuo da je Voščickom izvršena operacija nakon koje se oporavlja. On mu u znak pažnje šalje 20.000 dinara »da Vam se nađu pri ruci.« To je bio svakako dobar gest starog druga.

Voščić je za vrijeme rata surađivao s narodnooslobodilačkim pokretem.¹⁹

Vinko Voščić je 1957. godine umro u Koprivnici.

Poseban interes u ovoj publikaciji predstavljaju spiskovi preplatnika časopisa »Književna Republika«. Krleža je o njima vodio evidenciju i veliku brigu što vidimo iz mnogih pisama, pa i iz njegovih vlastoručnih prepisa spiskova i adresu. To je i razumljivo ako se uzme u obzir da je od broja preplatnika zavisila egzistencija časopisa.

Iz analize nepotpunih spiskova u kojima je oko 4000 adresa možemo izvući neka vrlo zanimljiva zapažanja. Ona se tiču geografske rasprostranjenosti časopisa, a također klasnog i profesionalnog karaktera preplatnika. Kad govorimo o geografskoj rasprostranjenosti, ustanovljeno je da je časopis bio rasprostranjen na cijeloj teritoriji Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Tu su ne samo skoro svi veći i manji gradovi nego i manja mjesta pa čak i sela. Lepeza-klasna i profesionalna-individualni preplatnici je zaista bila neobično široka: radnici, seljaci, intelektualci (učitelji, profesori, studenti, đaci), liječnici, apotekari, bankari, trgovci, industrijali, hotelijeri, službenici, činovnici i svećenici. Predstavljen je veliki broj organizacija, a i društava kao i kolektivnih preplatnika. Kad je riječ o ustanovama, tu su: škole, čitaonice, muzeji, uredništva listova i časopisa, konzulati, bolnice, općinski i kotarski sudovi, općins-

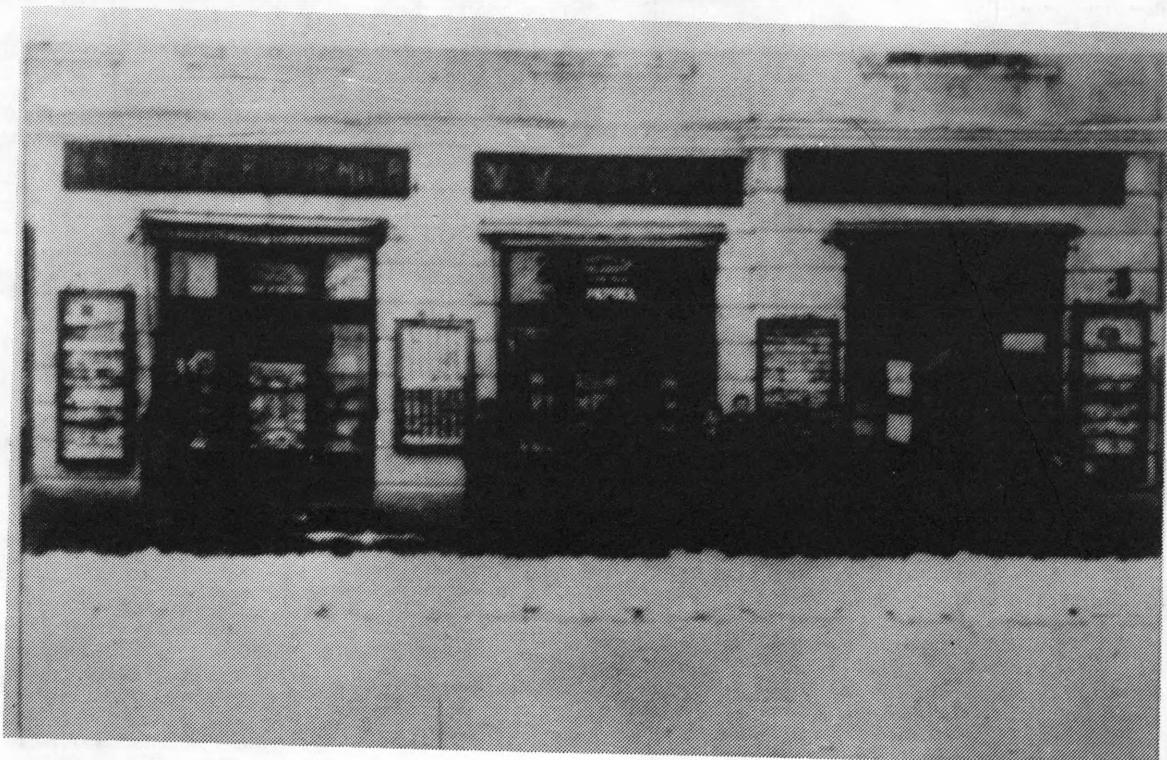
ske i gradske uprave, župni uredi, banke, trgovine, hoteli i gostonice. Samo u jednom, onom najvećem, spisku od 2849 izračunati su ovi brojevi preplatnika po nekim gradovima: Zagreb 385, Beograd 97, Sarajevo 29, Ljubljana 12, Skopje 3, Cetinje 3, Split 64, Šibenik 30, Osijek 77, Karlovac 44, Vinkovci 32, Senj 13, Crikvenica 13, Varazdin 44, Slavonski Brod 23, Gospic 26, Koprivnica 9, Delnice 16, Mostar 10, Novi Sad 12, Mitrovica 3, Jagodina 6, Zemun 13, Travnik 7, Bjelina 13, Bosanski Šamac 9, Tešanj 9, Lepoglava 1, Požarevac 1, Irig 1, Vrdnik 1 itd. To su samo neki primjeri.

Dosta velik je spisak preplatnika iz inozemstva: Evrope, Amerike, Australije i Afrike. Tu se nalaze preplatnici u 79 gradova. U Evropi su predstavljene ove države: Austrija, Bugarska, Čehoslovačka, Engleska, Francuska, Grčka, Italija, Mađarska, Njemačka, Poljska i Švicarska. Po gradovima, da spomenemo samo neke i broj preplatnika: Wien 25, Prag 24, Bratislava 2, London 1, Lavov 1, Sofija 3, Krakov 1, Trst 6, Frankfurt 1, München 1, Paris 1, Milano 1 itd. U Americi su bili preplatnici u sljedećim gradovima: New York 5, Chicago 3, San Francisko 2, Buenos Aires 5, Washington 1 itd. U Aleksandriji 2, Egiptu 3, Port Teročić Suez 1 i dr.

Najzanimljivija bi bila analiza individualnih preplatnika: po zvanju i društvenom položaju. Ograničeni prostor ne dozvoljava bavljenje ovim pitanjem, ali se već, iz objavljenog ovdje spiska, može to djelomično vidjeti. Ukažat ćemo samo na neke adresate, iako možda oni nisu najkarakterističniji. Susreću se poznata imena komunističkih prvaka. Tako vidimo da je sekretar CK KP Filip Filipović dobivao časopis u kaznioniku u Požarevac gdje je bio na dugogodišnjoj robiji. U Sarajevu među preplatnicima susrećemo Josipa Čižinskog koji je tada bio učenik Trgovačke akademije i sekretar Oblasnog komiteta SKOJ-a za Bosnu i Hercegovinu, poznat kasnije pod imenom Milan Gorkić, generalni sekretar CK KPJ.

Među preplatnicima u Zagrebu je Josip Šajina student Sveučilišta u Zagrebu, koji će kasnije biti profesor Komunističkog univerziteta nacionalnih manjina Zapada u Moskvi.

U spiskovima su također poznata lica revolucionara komunista Akifa Šeremeta, sindikalnog radnika Zvonka Kavurića i Mile Ercoga, Moše Pijade, Lemeša Milana, Adele Pavošević, Ivana Dujmić, Đure Đaković

Knjižara i papirnica V. Vošickog u Koprivnici

itd. kao i svjetski poznatog kipara Ivana Meštrovića, ili prof. Kulmera, književnika Milana Marjanovića i mnogih, mnogih drugih.

U ovoj publikaciji objavljaju se 55 pisama i dokumenta. Većina njih su pisma-prepiska (45) M. Krleže i V. Vošickog, dva su pisma Vošicki – Krleža, jedno Bele Krleže – Vošickom i jedno studenta Bognera s Krležom. Osim pisama objavljaju se i tri ugovora sklopljena između M. Krleže i izdavača V. Vošickog u vezi izdavanja časopisa i sabranih djela, te jedna dopisnica i jedna namjera za novac.

Sva su pisma pisana rukom, tintom, jedno Krležino pisano je pisačim strojem i jedno Vošickog također pisano pisačim strojem. Pravopis, jezik i stil u svim pismima i dokumentima ostavljen je prema originalu.

Svi ovi dokumenti nalaze se u arhivi Muzeja grada Koprivnice u fondu – ostavština Vinka Vošickog.

Osim dokumenata koji se objavljaju, u fondu se još nalaze sljedeći dokumenti:

Rukopis Novele M. Krleže: *Vetrovi nad provincijalnim gradom*, Predgovor za Novele, Kritika »Burgthea-

tra« (nakon gostovanja u Zagrebu), Rukopis »Kriza u slikarstvu«, Korektura teksta Novele »In extremis«, Tri dopisnice Uredništvu »Književna Republika«, te 11 spiskova pretplatnika. Samo se jedan spisak pretplatnika koji sadrži 326 adresa ovdje objavljuje. Ostali spiskovi sadrže:

1. spisak 6 adresa
2. spisak 59 adresa
3. spisak 8 adresa
4. spisak 98 adresa
5. spisak 195 adresa
6. spisak 142
7. spisak 141
8. spisak 2849 adresa
9. spisak 41 adresa
10. spisak 35 adresa
11. spisak 105 adresa

Prema ovim spiskovima, dakako nepotpunim, bilo je 3829 pretplatnika časopisa. Podvučena mjesta u dokumentima su u originalu. Naslovi dokumenata pripadaju autoru publikacije.

BILJEŠKE

- 1) Miroslav Krleža, Sa uredničkog stola
Članci 2, Sarajevo 1983, 19
- 2) Isto
- 3) Isto, 19–20
- 4) Miroslav Krleža, Panorama pogleda, pojava i pojmove, 3, Sarajevo 1975, 375
- 5) Prof Vladimir Blašković, Vinko Vošicki »Zbornik Muzeja grada Koprivnice«, I, sv. 2, 1946., 21–23
- 6) Dragutin Feletar, Iz povijesti koprivničkog tiskarstva, Koprivnica, 1978., 16
- 7) Mira Kolar-Dimitrijević, Cesarčevi susreti s Koprivnicom »Podravski zbornik«, 82
- 8) Ivan Očak, Krleža-Partija, Zagreb, 1983.
- 9) Vladimir Blašković, Marginalije o koprivničkoj djelatnosti »Podravski zbornik«, 1975., 110–111.
- 10) Pismo M. Krleže–V. Vošickom od 20. X 1925.
- 11) Miroslav Vaupotić, Siva boja smrti, Zagreb, 1974, 85
- 12) M. Krleža, n.dj., 19–27
- 13) M. Vaupotić, n.dj., 85–86; Mato Lončar, Krležini književni časopisi »Književna istorija«, VI br. 24, 1974., 692
- 14) Otokar Keršovani, Povijest Hrvata, Rijeka, 145
- 15) Cit. po knjizi A. Feletara, n.dj., 18
- 16) Pismo M. Krleže V. Vošickom od 20. X 1925.
- 17) Isto (podvučeno u originalu)
- 18) Isto
- 19) Vidi: Ante Dobrila Pepo, Prilozi za povijest NOB-a koprivničkog kraja, Koprivnica, 1983, 111, 142, 164, 166, 167, 173

Dokument br. 1

Ugovor između M. Krleže i V. Vošickog u vezi izdavanja časopisa
»Književna Republika«
Koprivnica, 1923. VIII 8.

Ugovor

između Miroslava Krleže i g. Vinka Vošickog u svrhu izdavanja književnog lista

- 1) G. M. Krleža izdavati će od 1. oktobra 1923. u Zagrebu književni mjeseci, svakoga prvoga u mjesecu, jedanputa mjesечно u formatu priloženog primerka »Pravopisna obuka od Katića«.
- 2) G. M. Krleža izdavat će list kao urednik i izdavač.
- 3) List će se tiskati u tiskari V. Vošickog.
- 4) Administraciju, korekturu i reviziju vršiti će g. Vošicki i to tako, da će list najkasnije dve nedelje posle zaključka redakcije izaći. G. Vošicki će kao nakladnik isplaćivati na ruke g. M. Krleže tekući honorar od 750 Dinara (Sedamstoteden Dinara) po štampanom arku, po priloženom formatu.
- 5) G. Vošicki isplaćivat će na ruke g. M. Krleže 2.000 Dinara (Dvesti hiljadu Dinara) za tehničke troškove redakcije za svaki pojedini broj.
- 6) Honorari za list bit će isplaćivani – ákonto – u tromesečnim isplatama unapred, a honorar za tehničke troškove redakcije uvek posle zaključka redakcije pojedinoga broja najkasnije nedelju dana.
- 7) Do šestoga broja ostaje vlasnikom lista g. M. Krleža. Posle zaključka šestoga broja odredit će se sporazumno konačno pitanje vlasništva, zatim pitanje diobe eventualnog čistoga dobitka, posebnim ugovorom, na temelju poslovnoga stanja i troškova bilance, po odbitku sviju troškova štampe i administracije.
- 8) Isto tako će se posle šestoga broja sporazumno odrediti pitanje uredničke plate.
- 9) Ovaj ugovor u koliko se tiče izdavanja i uredivanja lista, obvezan je za obe stranke do dvanaestoga broja, to jest do meseca oktobra 1924. godine.
- 10) U slučaju pozitivnoga obračuna, on se produžuje i dalje za sledećih dvanaest brojeva, i ne može ni po jednoj od stranaka biti prekinut.
- 11) Cena pojedinačnog broja u knjižarama bez posebnoga odbitka iznosiće se 8 Dinara.
- 12) Cena i oblik lista, rok izlaženja i veličina honorara mogu se po potpisnicima ugovora sporazumno menjati.
- 12) Redakciju i prostoriju, za isti stavit će g. Krleža na raspolaganje u Zagrebu.

Koprivnica, 8. augusta 1923.

Miroslav Krleža
V. Vošicki

Muzej grada Koprivnice (dalje M.G.K.) f. V. Vošickog, Rukopis. Potpis autograf.

Dokument br. 2

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi dogovora oko izdavanja časopisa »Književna Republika«

Zagreb, 1923, VIII 24.

Poštovani gosp. Vošicki,

Završava eto mesec avgust, i primiče se prva polovina septembra. Ja sam poduzeo neke korake oko organizacije lista i naručio rukopise, a i sam sam počeo da radim. Ne znam jesu li Vama stigla slova i jeli je stigao papir, okome smo posljednji puta govorili i hoćete li moći početi sa štampanjem? Bilo bi dobro, da usmeno još pretresemo neke detalje oko administracije, da se dogovorimo za moj put u Beograd itd. Usled svega toga, bilo bi dobro da Vi dodelete u Zagreb tokom sledeće nedelje, ili ako Vam to nije moguće, da mi javite koji ste dan slobodni, da ja dođem u Koprivnicu. Vaš dolazak, dotično dan mogu putovanja za Koprivnicu javite mi molim Vas kretom pošte.
S poštovanjem

Krleža Miroslav
Zagreb Kukovićeva 28.

Zgb, 24. VIII.923.

M.G.K., f. V. Vošickog, Rukopis, Autograf

Dokument br. 3

Ugovor između Vinka Vošickoga i Miroslava Krleže sklopljen u svrhu izdavanja sveukupnih djela M. Krleže
Koprivnica 1923, VIII 29.

Sa prilogom popisa knjiga

Rok izdaha

- 1.) Vinko Vošicki, obavezuje se u priloženome, po M. Krleži sastavljenome, i po obojici potpisnika potpisano popisu dela M. Krleže navedene knjige izdati u roku od tri godine, računato od dana potpisa ovoga ugovora.

Redosled izdaha

- 2.) Redoslijed izdavanja pojedinih navedenih knjiga odredit će se zajedničkim sporazumom, i to tako, da svake godine izadu po četiri knjige t.j. svaki treći mесец po jedna.

Temeljni honorar

- 3.) Vinko Vošicki, isplatiti će Miroslavu Krleži, kao jednokratni temeljni honorar, računat 500 (pet stotina) dinara po štampanom tabaku, po priloženom popisu navedenih dela po naznačenome ključu i veličini pod 3.) U koliko bi svota štampanih knjiga nadmašila temeljni honorar od stotinu i dvadeset tabaka po pet stotina dinara po štampanom tabaku, to će Vinko Vošicki isplatiti M. Krleži daljnji honorar, iza koga će navedene knjige izaći iz tiska.

Isplata honorara

- 4.) Taj temeljni honorar isplaćivati će Vinko Vošicki Miroslavu Krleži u delovima, i to tako, da će mu u mesecu oktobru g. 1923. isplati 10.000 (deset hiljada) dinara, a dalje redovito svakoga prvega u mesecu po 3.000 (tri hiljade) dinara.

Svota honorara

- 5.) Svota temeljnoga honorara, koju je Vinko Vošicki obavezan isplati M. Krleži u neprekinitim gore navedenim jednomesечnim delovima tiće se prvih stotinu i dvadeset štampanih tabaka, u priloženom popisu navedenih dela po naznačenome ključu i veličini pod 3.) U koliko bi svota štampanih knjiga nadmašila temeljni honorar od stotinu i dvadeset tabaka po pet stotina dinara po štampanom tabaku, to će Vinko Vošicki isplatiti M. Krleži daljnji honorar, iza koga će navedene knjige izaći iz tiska.

Autorsko pravo

- 6.) Vinko Vošicki prelazi na temelju ovoga ugovora u potpunu vlast autorskoga prava navedenih dela na latinici (hrvatskome jeziku) u roku od 10 (deset) godina od dana potpisa ovoga ugovora.

Izdanje na cirilici

- 7.) Za eventualno izdanje navedenih dela na cirilici (srpskom jeziku) pridržaje se Vinku Vošickome pravo prvenstva na temelju novoga ugovora.

Dohotci kazališnih dela

- 8.) Iz ovoga autorskoga prava isključuju se dohotci kazališnih dela na svim jezicima.

Daljnja izdaha

- 9.) U slučaju dalnjih izdanja navedenih dela, Vinko Vošicki nije dužan M. Krleži unutar navedenih deset godina isplaćivati nikakav temeljni honorar, ali se obavezuje, na ostup izvesne postotne stope čistoga dohotka, koji će odrediti sporazumno.

- 10.) Taj čistti dobitak ne računa se od prvoga izdanja.

Posebna odšeta

- 11.) U popisu navedene »Pesme II« i »Pesme III« od kojih se po pet stotina primeraka nalazi u posedu M. Krleže i u popisu navedenu »Lirku«, koja se nalazi u posedu istoga hiljadu primeraka, preuzeti će V. Vošicki od M. Krleže uz posebnu odštetu od 7.500 (sedam hiljada i pet stotina dinara), koju će mu isplati meseca novembra 1923.

Valuta

- 12.) U slučaju abnormalnoga pada dinarske valute odrediti će ostatak isplate svote po međusobnom sporazumu.

U Koprivnici, dne 29. augusta 1923.

V. Vošicki, v.r.
M. Krleža, v.r.

M.G.K., f. V. Vošickog, Rukopis, Autograf.

**POPIS DELA MIROSLAVA KRLEŽE, KAO PRILOG
UGOVORU OD 29. VIII**

1. Knjiga sinfonija

1. Sinfonija I.	Pan.	u vlastitoj nakladi rasprodano god. 1917.
2. Sinfonija II.	Podne	u nakladi DHK god. 1917.
3. Sinfonija III.	Suton	prodano u Kugli (Slobodno)
4. Sinfonija IV.	Noć	
5. Sinfonija V.	Ulice u jesenje jutro. Plamen br. 8, 1919. (neizdano)	
6. Sinfonija VI.	Bakanal Sodomski. VII.VIII. Književni Jug. 1917. (neizdano)	

2. Knjiga Stihova

1. Pesme I.	Vlastita naklada 1919. rasprodano
2. Pesme II.	Vlastita naklada 1919. 500 primeraka broširanih u vlastitom posedu
4. Lirika	Vlastita naklada 1919. 1000 primeraka broširanih u vlastitom posedu
	17 tabaka 5000 D 2500
	7500 + 3000
	10500
5. Patetična pesma o gospodilj Evi	Kritika 1922. (neizdano)
6. Pesme na ljudi	Plamen 1919 (neizdano)
7. Lirika iz 1920.	Savremenik 1923. (neizdano)
8. Pesme iz hrvatske krčme	Nova Evropa 1922. (neizdano)

3. Knjiga Legenda

1. Legenda I-IV	Književne novosti 1914. (neizdano)
2. Zarautstra i mladić	Savremenik 1914. (neizdano)
3. Saloma	— (U rukopisu iz ciklusa)
4. Vita nuova	Hrv. njive 1917. (neizdano)
5. Balade	
6. Smrt dr Fausta	— (u rukopisu)
	Knjiga legenda 16 tabaka

4. Erotična trilogija

1. Predvečerje	Aktovka Plamen 1919. (neizdano)
2. Kraljevo	Vizija Gj. Čelap 1918.2 Kr. (Slobodno Rasprodano)
3. Adam i Eva	Vizija Kritika 1922. (neizdano)

5. Gigantomahija

1. Cristovel Collom	Vizija Gj. Čelap 1918. rasprodano (slobodno)
2. M. Angello Buonarotti	Vizija Plamen 1919. neizdano
3. F. Goya	Vizija u rukopisu neizdano

6. Tri drame, sve tri neizdane

6. Galicija	(Kritika 1921) Svaka po 7 tabaka
7. Golgota	(Srpski knjiž. glasnik 1922.)
8. Vučjak	(Savremenik 1923) 11/IX 23

9. Knjiga o ratu

M. Kir honved	(Čaklovićevo izdanje novela god. 1920) 9 tabaka
Hrv. rapsodija	(Gj. Čelap 1918. (rasprod.) 2 tabaka
Hrvatski bog	(Nar. knjižnica 1920) 8 tabaka
Mars	
donator. Smrt.	
F. kod Bar. V.B.	
Jambrek	
Zeleni barjak	u rukopisu neizdano 2 tabaka

Knjigao ratu
21 tabak

10. Hrvatski jakobinski ciklus

Novele:	Neizdano
V. meštar sviju	»Plamen« 1919.
hulja	
Smrt nadst.	Srp. knj. gl. 1922.
Kranjčeca	
Mlada misa	Savremenik 1921.
A. Ticeka	
Hodostahomer	»Plamen« 1919.
veliki K.	
11. Tri kavalira	(M. Hrv. god. 1920) (Slobodno posle 1 godine)
gospodice	
Melanije	Gosp. Melanija 10 tabaka
12. Vražji otok	Savremenik 1923.
In extremis.	Vrijenac 1923.
	12 tabaka
	neizdano

13. Knjiga članaka neizdano

i feljtona	
O crnometome	
skandalu	
O slavi Voj-	
novićevoj	
O bitci na	
Somi	
Hrv. knjiž. laž.	
Eppur si muove	
Gosp. Bach	
Rusija umire od gladi	
Magi. prolben	
Žene na kiši	Hrv. njive 1917. april
O crnozutome	Sloboda 1918. novembar
skandalu	
O slavi Voj-	
novićevoj	
O bitci na	
Somi	
Hrv. knjiž. laž.	
Eppur si muove	
Gosp. Bach	
Rusija umire od gladi	
Magi. prolben	
	6 tabaka
	knjige
	feljtona
	6 tabaka

Dokument br. 4

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi s objavljinjanjem drame »Vučjak« i drugoga rukopisa, te novca za honorar za časopis.

Zagreb, 1923, IX 9.

P. n. Gospodin Vošicki,

Šaljem Vam »Vučjak« sa popisom lica, predigrrom i sva tri čina sa interecom. U teatru mi vele, da će »Vučjak« biti prva domaća premjera, te bi dakle bilo dobro da požurite sa štampom.

Glede štampe »Vučjaka« ostaje sve onako kao što smo dogovorili što se tiče sloga. Što je nejasno pitajte me, ja ću Vam javiti. Ako nemate dovoljno petlja za ono što je petljom složeno neka slaze kurzivom. Javite mi glede »Vučjaka« format knjige i to točno (priložite papir), da mogu da dadem učiniti naslovni list kod prof. Babića,² koji je do sada uvek radio za mene.

Šaljem Vam u prilogu prvi rukopis za reviju »In extremis«³ stranica 1-33. Sve ovako neka složi - koliko ovde ima i neka mi javi koliko to imaše taj slog, da mogu da rasporedim daljnji materijal. Priredite i rasporedite slogove za list, da ne zapnemo kod prvoga broja, jer Vam sajmom materijala za nekoliko dana.

Na rukopise molim upozorite da paze, jer ja nemam kopije. Rukopise će uzeti natrag. Javite mi i priložite točan prilog veličine lista »pravopisne obuke od Katića« da mogu da dam načiniti naslovni list, da ga klištam za vremena, jer čemo zakasniti. Dakle ne zaboravite format lista u centimetrima (uz prilog papira) kretom pošte.

Adrese od »Savremenika« nisam Vam poslao, jer će ih preštampati za koji dan, i tako nije bilo potrebno da se prepisuju posebno. To će Vam poslati pravodobno.

Ja ču doći na reviziju lista pod konac meseca u Koprivnicu.

Čudi me da novac za list još uvijek nije stigao. Tu me neki čekaju za honorare. Dakle pošaljite i to što pre.

S poštovanjem

Krleža
Kukovićeva 28 Zgb.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument. br. 5

Pismo M. Krleže V. Vošickom u kojem šalje materijale za časopis i knjigu

Zagreb, 1923.¹

P.n.g. Vošicki.

Šaljem Vam formu naslovnoga lista na omotu. Ako imate slova jednake veličine (po prilici) neće biti potrebno da dadem praviti klišej. Složite i pošaljite mi da vidim (što ne).

Prilažem Vam posljednju stranicu teksta od »Vučjaka« što sam Vam je zaboravio dati.

Papir za omot nemajte zaboraviti.

Na glavi prve stranice dolazi istim slovima složeno kao i na omotu naslovnog lista.

Krleža

Pod sadržaj složite onaj sadržaj, što sam Vam ga dao za prvi broj.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 6

Pismo M. Krleže V. Vošickom o sadržaju redovnog broja s tekstovima D. Vasića

Zagreb, 1923.¹ IX 26.

P.n.g. Vošicki,

glede materijala javljam Vam da sam dogovorio jasno da će svaki broj Drugo Knjige imati 48 stranica (četrediset osam)! Toliko sam poslao! Ne shvaćam zašto ste dali broj 10. god. II. kada s tim brojem počinje novi preplatni turnus dakle knjiga II. God. II. broj I. Ja sam tako u rukopisu naznačio.

Javili ste mi da Dragiša Vasić² iznaša 12 stranica a izneo je ne punih 7. Za pet stranica manje. Ako je i sa ostalim materijalom tako – neće biti materijala dosta, te me dajte obaveštite kako stoji stvar.

Za Hermana Wendela knjigu ne znam gdje je izašla, ali svaka knjižara će je naručiti. Čudi me, da danas 26. IX. svršavate prvih osam stranica. Zašto zakašnjenje i kada će list biti gotov?

Novci još nisu stigli, a mene ovde razni ljudi urgiraju da im isplatim honorar i predjmove.

Šaljem Vam u prepisu preplatni materijal, te Vas molim da se to točno provede.

Pozurite list, da ne zakasnim.

S kretom sledeće pošte šaljem Vam poziv na preplatu za sledeći tur-nus.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis, autograf.

Dokument br. 7

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi izdanja časopisa »Književna Republika«

Zagreb, 1923. IX. 27

P.n. g. Vošicki Koprivnica

Na moje pismo od 9. IX. dobio sam danas odgovor. Ravnog sedamnaest dana. Da ja Vama odgovorim posle sedamnaest dana, dobili bi moj odgovor četrnaestoga listopada. Razumljivo je, da me se ta Vaša šutnja nije nikako dobro dojmila.

Na moje pismo od 9. IX.

Pitam Vas, kako može list prvoga izići, kada vreme za naslovni list i ključ iznaša barem deset dana?

To se ne može ovako u brzini u dvadesetetiri sata. Treba sastaviti književne objave, reklamu organizirati po novinama. Pismo koje će se poslati na adresu, sastaviti će ja. Čim budu odštampana šaljem ih kretom pošte. Ja bezuvjetno želim obaviti reviziju lista.

Poslednji put sam Vam poslao novelu »In extremis« od 34 osmina i danas Vam šaljem članak za list 38 osmina. To daje prelomiti u formu i javite mi koliko iznaša. (Forma je uostalom veća od dogovorene.) Čekam Vas u nedelju, kada ćemo sve pretresti usmeno, jer meni izgleda da Vi ne pokazujete mnogo volje za taj naš pothvat. »Vučjaka« čekam i vraćam ga kretom pošte.

S poštovanjem

Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 8

Pismo M. Krleže V. Vošickom u kojem urgira zbog kašnjenja izlaženja časopisa i izražava nezadovoljstvo radom i honoriranjem

Zagreb, 1923. X 22.

P.n. gospodin Vošicki,

danas je dvadeset i drugi oktobar, a od revije nema ni traga ni glasa. Trebalje je izaći prvoga, pa desetoga, pa petnaestoga, pa u drugoj polovici oktobra, a eto izgleda da neće ni prvoga novembra. Za početak, to je vrlo loš predznak. Koji su to razlozi da se Vi ne mičete, ja naravno ne znam, ali da me se sve to vrlo čudno dođima, to ne treba niti da Vam pišem. Što Vi mislite o svemu o »Vučjaku« mi ne javljate ništa.

Jeste li primili klišej? Je li se stampa dalje? Što će biti? Jeste li primili adresre?

Meni je ovaj Vaš način, ove Vaše metode, to je sve meni preko glave! Ja nikada još ovako nisam ništa radio, a i ne želim. Poslao sam Vam pismo za preplatu i književni oglas, a Vi niti se javljate, niti se mičete! Molim Vas da uvažite, da ja nisam slammata marijanina, koja živi samo zati, da se neprekidno uzrujava zbog gospodina Vošickog. Ja sam Vam pričao još početkom ovog meseca da trebam novaca, danas je već eto konac oktobra, a Vi ništa! Ja nikada do sada nisam ovako radio poslovno, te Vas molim da to sve uvažite! Meni je dosadno pisati ovakva pisma, i neprekidno Vas vući za reč i za obvezu, i urgirati, i slati pisma i ako ovako nastavite, Vi ćete me prisiliti, da iz svega toga povucem neke konsekvence. Dakle ja očekujem kretom pošte Vaš odgovor! Ljudi me dnevno opsedaju pitanjima glede revije, a ja sedim kao belo magare i ne znam ništa. Ja ovisim o milosti gospodina Vošickog, a i ne mogu nikome da objasnim, koji je razlog da se najavljeni list ne javlja. Dakle, itd.

S poštovanjem

M. Krleža

22. X.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf

Dokument br. 9

Namira M. Krleža izdana V. Vošickom

Zagreb, 1923. X 23.

N a m i r a

na deset hiljada dinara (10.000 Dinara) što sam ih primio od g. V. Vošickoga kao prvi obrok isplate na temelju nakladnog ugovora o kolektivnom izdanju mojih knjiga.

U Zagrebu 23. X 923.
Miroslav Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf

Dokument br. 10

Pismo M. Krleže V. Vošickom u kojem ga obavještava o preplatnicima, a ujedno i upućuje na pripremu časopisa i pozurje zbog štampanja »Vučjaka«

Zagreb, 1923. X 23.

P.n.g. Vošicki,

Primo sam novac, šaljem Vam u privitku namiru.

Šaljem vam istodobno tristotinu novih adresi.

Šaljem Vam navedenih trihiljadu komada tiskanica za kartoteku.

Šaljem Vam uzorak omotnoga lista, kako treba da bude složen, sa knjizevnim oglasom »Plamena«² na trećoj stranici lista. Učinite sve točno. Boje omota kojima Vi raspolažete ne odgovaraju, jer su sve pretamne, te se bojim da se tisak neće dobro videti. Zato bi trebalo najsvetlijom omot sive boje ili da ne zakasnimte uzmiti za prvi broj beli ili više svetlih boja od nove pošiljke: sivosvetla. Pazite na pogreške, jer u listu ih ima od kojih se koža ježi čoveku na glavi. Na naslovnu stranu omota ista slova koja su na glavi prve stranice, jer su ta mnogo ukusnija od debelih.

Zašto ste izostavljali prostor iza svršenih članaka, kada se time gubi prostor koga i onako nema dosta, a ja sam još posebno naglasio da to ne činite jer nije ni lepo ni ukusno.

Ja sam se čvrsto nadao dobiti gotov list, a kad tamo, još uvek ništa! Složite čitav poslan materijal jer ono sve mora u prvi broj! Glede Zaklinića i njegovih cena bit će neki nesporazumak. Zaklinić uostalom i sa »Vučjakom« čemo zakasniti, i izgubiti 300 komada. Nemojte da je uvek dobijem pravo.

Ja se nadam dobiti list za najdulje tri dana do 25 toga!
Pozdravlja Vas M. Krleža

23. X. Bilo je od Vas nesmotreno što ste slali novac u paketu! Da se je kojim slučajem zagubio, eto razloga nepoverenju i sumnji već u početku.

MGK., f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 11

Pismo M. Krleže V. Vošickom o izdavačkim poslovima i primljenim novcima za preplatu

Zagreb, 1923.¹

P.n.g. Vošicki,

šaljem Vam materijal za 2. oktobarski broj. Kako smo ovaj puta nešto zakasnili požurite da stignemo pravodobno. Neposredno iza njega štampat ćemo sledeći broj (koji je već u glavnome) spremljen i tako ispraviti zakašnjenje. Javite mi pre svega koliko taj materijal iznosi zajedno sa odlomkom iz romana g. Cesara, da Vam još eventualno pošaljem što treba.

Taj odlomak, koji treba da je uvršten na 4. mestu, nalazi se u II delu romana g. Cesara posebno označen crvenom olovkom. Roman je kod Vas.

Molim gospodina Kukca da pazi na pogreške, a naročito kod pesama. Molim Vas javite mi jeste li razaslali pozive na preplatu i javljaju li se što novi preplatnici?

Na račun »Književne Republike« primio sam za II godinu	
Antun Zuppa	
akademie der bild Künste	
Akademiestrasse 2. München	200 D
prof. Kerdić umetnička	
akademija Zagreb	120 D
Ukupno	320 D

pošaljite na adresu prof. Akif Šeremet² Banjaluka broj na ogled.

U prilogu:

1. Muhamed Mehmedbašić pismo

2. Franjo Vidas karta

3. pismo »Hrv. Riječi« iz Splita (možete slati pola godine) oni štamaju dosta.

4. pismo »Radnika« iz Čikaga. (njima u zamenu kao reklama)

5. narudžbu iz New Yorka, naručba knjižare Slechert. i Co. za Književnu Republiku

6. Kartu Svetе Bakilje.

Molim sve proverite i naručbe ispunite.

S poštovanjem Krleža

Šaljem Vam u prilogu opet nekoliko stotina adresi.

Ove koji su crveno uokvirene, to će biti poverenici. Te mi opet dajte ispisati u posebnom popisu i vratile mi. Na te ču ljudje ja upravit pošte u posebnom pismu. Za sada im pošaljite prvi broj kao i svima. Na Uredništvo teknika »Borba« (Duga Ulica 30. Zagreb) pošaljite dvadeset komada u komisiju.

Osim toga još dvadeset komada na »Borbu« na adresu Mustafe Agića. Knjižara Gjurgević Sarajevo traži pet komada po broju u komisiju. Milan Ujević, opć. tajnik Matulje, Istra, Italia. Milutin M. Marinković opć. delovoda Stari Adžibegov pošta Velika Prana.

B.N. Talijančić Igrane, Dalmacija.

To su tri preplatnika, što su se javili meni izravno.

Sastavite alfabetski popis dosada poslanih adresa, da posle ne dode do zabave!

Javite mi kako ide sa listom da barem od prilike znadem.

Na Vaše pismo od 24. X.

Mi smo dogovorili, da ćemo dati napraviti naslovni list za Vučjak, prema tome je ono sve suvišno. Trebali ste dati oklop na tvrdem pariru.

MGK., f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 12

Spisak preplatnika časopisa kojeg M. Krleža upućuje V. Vošickom, kao i neka pitanja tiskanja

Zagreb, 1923, X 30.

Pn.g. Vošicki

Koprivnica

gospodin dr. Hinko Hinković, zagreb, Mihanovićeva ul. p.n. Petar Petrović, književnik, Zagreb, Kačićeva ulica 3 I kat gospoda Milica Mihičića član Kr.hr.zem. Kazališta Zagreb, Prilaz 3. II kat. gospodin dr. Mihičić Rade banski savetnik Zagreb, Dalmatinska ulica

dr Pero Mitrović Zagreb, Sajmište 60

Josip Bogner, maturant, Daničićeva ul. 24 Vinkovci, 17 komada na tu adresu

g. dr. Gavella Branko, ravnatelj drame, Zagreb, Kazalište gospoda Vilma Vukelića, zagreb, Jurjevska ulica

gospodin Varli Alfonz Brod na Savi

Dr. Božidar Adžija, Zagreb, Duga ul. 32

gospodin dr. Grin-Gorenčić Lav (kod dr. Kolara) Brod na Savi gospodin Mihajlo Miron profesor Sarajevo

gos. dr. Katić Ernesto, Dubrovnik

g. dr. Irlestini Vladimir bibliotekarski zavod Gundulićeva 24 Zagreb

g. Vjekoslav Ujević Gorizija Farmacia Pontoni Italia (Per Finsh)

dr. Josip Bačar Gorizija Viale XXIV maggio 9. Italia

g. dr. Znidarić Št. Gorizija

g. Josip Puhalj ravnatelj Ljublj. Kreditne banke Banca di Credito di Ljubljana Trieste Italia

Dragan Težak Zagreb Fijanova 22 I Barković

Nedeljko Subotić župnik Trpanj Dalmacija

Knjižara Zaklinići 30 komada Zagreb

Breyer u Zagrebu još trideset komada! Ja sam mu dao mojih petnaest komada dakle pošaljite meni opet 20 za štampu, A ja rasprodao sve.

To su preplatnici koji su se kod mene javili. Treba im dakle poslati kretom pošte. Ja sam držao da se to samo po sebi razumeva da se priklopi u svaki broj naručbenica za list, tako da se mahinalno naruči broj sa jednostavnim predanjem karte na poštu. Bilo bi najbolje preplatu organizirati preko čekovnog poštanskog ureda sa čekovima. To je najednostavnije i zato mi javite jeli je to moguće? Ako nije onda dajte štampanje naručbenicu!

Jeste li primili kliješ od Tipografije? Tiskalice, pesme i Plamen?

Šta je s Vučjakom?

Poslat ću Vam još tristotine adresa za koji dan! Kako ide?

U Zagrebu, 30. X 923

M. Krleža

Prilažem Vam uzorak uplatnoga lista čekovnog ureda.

MGK., f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 13

Pismo M. Krleže V. Vošickom o preplatnicima i slanju obaveznih primeraka časopisa

Zagreb, 1923, XI 13.

Pn. g. Vošicki,
na priloženome arku šaljem Vam deset preplatnika koji su se meni javili.
Osim toga poštansku doznačnicu na 100 Dinara za Vukosavu Simić i Vidu Jovanović.
Direktor opere Konjović Zagreb, Kazalište, uplatio je kod mene 50 Dinara za pola godine. Zavedite ga u popis preplatnika.
Poštanska doznačnica Ive Čulića na 25 dinara. I Komplet »Plamena« pošaljite.
Ove ču novce obraćunati dok se skupi veća svota.
Narodna knjižara Trbojević.
Naručene adrese: Prof. dr. Josip Matl, Graz, Eduard Richtergasse 11 Oesterreich.

Franco Kozar Hrastnik Log. Slavenija. I to odmah!
Osim toga javili su se kod mene ovi preplatnici:
Živojin Pavlović trgovac Knjaževac

Dragiša Vasić književnik Beograd Kralja Aleksandra 26 (odmah poslali) Milena Ilić nastavnica gimnazije Kotarsko 33 Beograd
Radomir Veljković tehničar Žmaja Noćeva 6. Beograd.
Ruža Mičić stud. phil. Univerzitet Beograd

Zagorka Selaković Ilica II kat 246 zagreb.

Od »Republike« sačuvajte barem sedamstotina primeraka za komplete i za one preplatnike, koji će se još javiti.

Posaljite po jedan primerak na naslov ovih zagrebačkih listova: Obzor, Hrvat, Jutarnji list, Agramer Tagblatt, Riječ, Novosti, »Nova Evropa« uz naznaku, da se taj primerak šalje na prikaz i oglas.

Rukopise ču Vam poslati za sledeći broj, tek se strpite! Broj ne treba da izade pre desetog decembra. Trebao bi da ima tri i po tabaka i da se nadoknadi treći broj koji smo zakasnili, a cenu ćemo podići tome broju u knjizarama iznimno na 15 dinara, tako da s novom godinom počнемo sa god. II broj I.

Zagrebačke knjizare prodavaju list vrlo dobro. Spremite se za nove pošiljke. Vučjak treba poslati redakcijama listova na oglas i prikaz.

Krleža

MGK. f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 14

Pismo M. Krleže V. Vošickom o uredničkim poslovima
Zagreb, 1923. XII 8.

P.n.g. Vošicki!

Čekam još uvek iz dana na dan da mi javite koliko materijala trebate. Javio mi je to tek g. Cesarec. Šaljem Vam po mome računu pet stranica materijala, do kraja.

Materijal kojim još raspolažem ima tri stranice najmanji sastavak. Javite ako trebate, pošaljite već štampani otklaci materijala. Tekst na unutarnjim stranama omota točno preštampajte. Redosled držite isti, kakav sam ja istaknuo na sadržaju i kako je numerisan.

Krleža

MGK. f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 15

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi ispravaka grešaka u tisku
Zagreb, 1923. Kraj godine¹

Gospodine Vošicki

- 1) kao što sam Vam već usmeno saopšćio: gotovo sva slova i, j, i zarez u garmondu su drugoga tipa i molim Vas da se to izmjeni, iako nisam sve ispravio jet to nagrdjuje sliku.
- 2) Ispod TRI UREDNIKA² na svakoj strani ne treba linije
- 3) brojeve stranica svakako arapski! Ponovno!
- 4) Pazite na 2-3 mesta na umetke na poledini. Molim Vas superreviziju 3 i 4 arka još jedanput. Šta je odštampano isto tako mi pošaljite. Vraćam Vam slijedeću korekturu kretom pošte. U srijedu.

S pošt. M. Krleža

P A Z I

- 1.) Stranice dodu arapskim brojkama u desnom uglu a ne rimskim. Gotovo sva slova i su previšoka, a slova j prekratka u kurzivu (po svoj prilici od petita). To je sve označeno znakom O ili = potcrta-no.

- 2.) Ja sam te nedostatke ispravio (principijelno) samo na 13. stanicu. U čitavom slovu kurziva provesti tu korekturu bezuslovno je potrebno.
- 3.) Paginacija str 21. je pogrešna. Pazi ovako kao što sam ja ispravio.

Gospodin Vošicki,

topli Vam preporučan da se sve greške točno isprave. I molim Vas požurite s poslom. Premijera će biti desetoga. Time da nismo gotovi na vrijeme gubim nekoliko hiljada dinara.

S pošt. Krleža

MGK. f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 16

Ugovor između M. Krleže i V. Vošickog o izdanju knjiga »Novela« Zagreb, 1923. Kraj godine¹

U G O V O R

između »Svjetske Biblioteke« (vlasnik g. Vinko Vošicki – urednik g. Milan Begović²) i g. Miroslava Krleže, književnika u svrhu jednokratnog izdanja knjige »O v e l e « od Miroslava Krleže.

1.) Gospodin Miroslav Krleža predaje Svjetskoj Biblioteci zbirku novela i to: Petar Orlić, Mlada M.A. Tičeka, Smrt Florijana Kranjčeca i Veliki Meštar sviju hulja, da ih »Svjetska Biblioteka« izda jedanput u 5000 (pet hiljada) primjeraka.

2.) »Svjetska Biblioteka« se obvezuje da će spomenuto zbirku novela izdati najkasnije 6 (šest) mjeseci poslije potpisu ovoga ugovora među svojim izdanjima.

3.) »Svjetska Biblioteka« plaća g. Miroslavu Krleži poslije predanog rukopisa po 500 dinara (petstotina) po štampanom arku.

4.) Arak se računa po opsegu i veličini sloga »Svjetske Biblioteke« kad bi taj format bio veći od formata Matice Hrvatske onda po opsegu i veličini sloga Matice Hrvatske.

5.) Ovaj ugovor vrijedi samo za jednokratno izdanje kao pod 1.

6.) Na knjizi treba da je na unutarnjoj strani korica ili prvog naslova lista naznačeno da su sva autorska prava pridržana.

Miroslav Krleža v.r.

MGK. f. V. Vošickog. Ovaj dokument je pisan na pisaćoj mašini. Potpis Krleže je autograf.

Dokument br. 17

Pismo M. Krleže V. Vošickom o uredničkim poslovima i preplatnicima

Zagreb, 1923. kraj

P.n.g. Vošicki,

Šaljem Vam još dva članka i molim Vas da uvrstite obadva bez obzira na to da će preći 40 stranica. Uvazeći, da sam izbacio svu silu materijala da se sledecim brojem završavamo godište. To ćemo izravnati te dve-tri stranice!

Šaljem Vam u prilogu dve-tri nove naručbe što su stigle. Mesto da šaljete na adresu Begić Mustafa šaljite njegove primerke na adresu: Andrija Žaja,² Pantovčak 4. Zagreb.

Javite mi molim Vas jeste li poslali onih 50 komada u Pančevo i 50 Našoj Snazi u Zgb kao što sam Vam pisao pred dve-tri nedelje? Na »Borbu« Zgb nemojte više da šaljete jer više ne postoji. Ja ću Vam poslati novu adresu!

Poštovanje

P.s.

G. Kukeca³ molim da mi odštampane arke pošalje prvom poštom kao obično.

MGK. f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 18

Pismo M. Krleže V. Vošickom o preplatnicima časopisa »Književna Republika« i stampanju njegovih djela
Zagreb, 1924, I. 1.

P.n.g. Vošicki,

Šaljem Vam u prilogu pismo na američke poverenike. Otstam-pajte ga u pedeset primeraka i pošaljite na one adrese u Ameriku, koje sam Vam uostalom već jedanput poslao i vi ste ih zaveli u listinu preplatnika, a ja sam ih istaknuo kao buduće poverenike.
Škola Marinbrod M. Gore uzela je 1-3 Broja i otakzala Franjo Vuković, Zagreb, Pantovčák 34 uplatio je na moje ruke 50 dinara, kao preplatu za K.R. od 1. broja god. 1924. (II. godiste).
Saljite 1 primerak lista na uredništvo »Radnika«, Beograd Kosovska 43 IV.

Na istu adresu »Radnika« po jedan primerak (u zamenu) sa naznakom za Simu Markovića! (gratis) navesti.

Vladimir Čopić² Zgb, Mašinskoga ul. 34, od nove godine.

Madame M. Trebinyatz u Rue Léon de Maleville

Montanbar (T.Et.G.)
France

od prvog broja natrag – sve.

Ističem kartu studenta Bognera, koji traži namirenh već 17 primeraka (zašto nije poslano?)

Bratko Šila, Maribor, Tiefengraber, Wildenrajnerjeva ulica 17. III. od prvoga broja.

Croatian Herald (Hrvatski Glasnik) 1809 Loomis St. Chicago III (zamena)

Priča o taksanah maraka 10 Dinara od Milan Radaković učitelj za prvi broj. Poslati mu 1-3.

Gornji Milanovac, selo Brezna

Tuže mi se uredništva a isto tako i mnogi preplatnici da nisu primili u redu lista, (3 broj).

Jestli li otstampali posljednji puta priloženi formular za redakcije?

Iz Beograda je najavljena nova serija preplatnika.

Već sam Vam posljednji put pisao da je novi broj spremljen za štam-pu, a Vaša slova nisu stigla, a mi čemo tako i ovaj puta zakasniti. Javite pravodobno, što je? Tu treba da se stvorи odluka. Trebalo bi dati načinjeni naslovni list sa crveno crnom bojom da bude uočljivije i nadapnjive, jer je tako omot bezbojni. I o plakatima smo razgovarali prigodom moga poslednjeg boravka u Koprivnici. Što je sa kalendari-ma? Ništa mi ne javljate kako stoči s mojom Knjigom novelu? Vučjak je davan preksinčao a Vi niste došli. Hočete li na put? Ja putujem posle desetogodišnje vojne, te Vas molim da se to pitanje prvoga broja uredi kretom pošte.

1. I. 924.

Poštovanje Krleža
P.s. na obratnoj strani

P.s. Kada sam Vam posljednji put pisao da bi prvi novogodišnji broj morao imati 64 stranice ja sam mislio naravna stvar da bi se on isto tako prodavao po 15. dinara kao i ovaj posljednji, a to nije ništa jeftinije nego 40 stranica po 10. D. Da raspolažem velikim materijalom a nema prostora. Od vremena ne smeta veći sadržaj i to ugleđu-lista samo koristi. Isto tako je važno da pravodobno pošaljete tro-mesečni obrok honorara za list, jer ja ne mogu suradnicima naruči-vati radove bez novca, te sam tako iz vlastitog džepa predujmio više od 2000 Dinara Svetaca i nove godine. Uvažite to!

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 19

Pismo maturanta Josipa S. Bognara M. Krleži s dodatkom Krleža.
Vinkovci 1924. I. 10.

Vinkovci, 16. januara 1924.

Cijenjeni gosp. Krleža!

Pre dve nedelje pisao sam Vam, da sam umesto 17 primeraka »Književne Republike« (Dvobroj 2-3) primio samo jedan primerak, i zamolio Vas, da mi sledećih 16 primeraka pošaljete. Ne znam, da li ste moju kartu dobili, jer ja nisam do danas 16 primeraka »Književne Republike« primio.

Budući da ja po zabrani ravnateljstva ne mogu više biti poverenikom »Književne Republike« – stoga šaljite »Književnu Republiku« na adresu: An-tun Gerai Vinkova ulica 35. Ja će međutim skupljati preplatu i slati je, a na Gerata će samo dolaziti.

Molim Vas, da pošaljete odmah 15 primeraka dvobroja »Književne Republike« Geratu, da Vam skupljenu preplatu za 1/2 godine pošaljete. Preplatnici »Književne Republike« nestrpljivo očekuju svaki me dan napastaju radi nedolazeњa Republike.

Uz pozdrav
Josip S. Bogner
maturant

Ja sam Vam g. Vošicki pisao za taj slučaj (i za neke ostale) a Vi ste odgovorili da to nije moguće, jer da se Književna Republika redovito šalje. Eto, jedan ponovni primer! Iz Varaždina pišu mi da nisu dobili broj.

Iz Zagreba mi se isto tuže neke gospođe, da su naručile naknadno prvi broj, ali bez rezultata. Molim Vas dakle istražite, na komu leži krivnja!

Krleža

2) MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument broj 20

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi preplate

Zagreb, 1924.¹

P.n.g. Vošicki!

Šaljem Vam oko dvestotinu adresu beogradskih, od kojih će dobar deo ostati preplatnikom. Svima poslati drugi broj na ogled, uz poziv na preplatu i ček!

Ivan Fajerbaš² Brod na Savi 10 komada (poverenik)
Skorić, Delnice, 5 komada (poverenik) pošaljite!

Hrvatski list Osijek zamena Nova Evropa, Preradovićev trg 9. Zagreb. Zamena Jugoslavenska Njiva, Zagreb, Marovska ulica, zamena Republika Beograd (zamena) Raskrsnica Sveslavenska knjižarnica Denkareva 36 Beograd Buktinja³ Beograd zamena od prvoga broja Uredništvo Zorina ul. 4.

Đorđe Čelap, Medveđak 17. Zagreb u komisiju 20 komada.

Šajina Josip⁴ dački dom Vodnikova ul. I. 4. soba (gratis primerak). Nikola Kovacević⁵ pošta Risan, (Boka Kotorska) Za Grahovo poslao je meni pedeset dinara, kao preplatu na 6 brojeva. Od broja 1 poslati dalje

Zanić, Lepik, kao preplatnik se javio.

Šaljem Vam u prilogu uzorak pisma za štampu i taj otstampa je pri-klopite svim primjerima za štampu i zamenu.

Za koji dan poslati ču Vam dve hiljadu novih adresu.

Clanak g. Cesara o Nemackoj Revoluciji vratite mi natrag ekspres.

Sve moje rukopise (lično moje, čuvajte posebno!) Rukopise uopće spravljajte jer su potrebni).

Ovaj broj je štampan vrlo loše i vrvi štamparskim pogreškama, kao stari sir crvima. Coveku se kosa dize u zrak. Heo bi da znademi što je sa novim slovima i kada će stići, radi januarskoga broja, koji je već u glavnom gotov i može u štampu. Materijala se toliko nagomilalo, da će i ovaj januarski broj morati imati barem sedeset četiri stranice.

Glede opreme januarskoga broja javite mi brzo zato, jer svakako želim od nove godine imati ukusan naslovni list i dat ču praviti svejedno klišej, a to traje jedno vreme. Zašto ste štampali na naslovnom listu novembar-decembar, kada sam ja čitljivo napisao samo decembar!

Čije je to maslo?

Posljednja stranica teksta i posljednja unutarnja stranica omota štampane su strašno.

Mustafa Begić⁶, poverenik kod Zagrebačke Banke, obračunao je meni za prodanih 20 primeraka prvoga i 20 primeraka drugoga broja sa 25% rabatnog odbitka, 375 D. To točno uvedite!

Hrvatski glasnik što izlazi u Chicagu, pisao je o »Književnoj Republici« članak. To će tamo dobro doći.

Dakle javite sve i pošaljite članak g. Cesara.

Poštovanje Krleža

U prilogu još jedan preplatnik Janjić.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 21

Pismo M. Krleže V. Vošickom povodom izdanja narednih brojeva časopisa, kao i pitanje honorara.

Zagreb, 1924¹

P.n. gosp. Vošicki!

Na vaše pismo od 8/I javljam Vam sledeće:

Nemoguće je da se četvrti broj izda kao januarski, prsto iz toga, što je nemoguće da prekoracimo jedan čitav mesec. 4. broj je, i ostaje decembarški, a br. 5 i 6 izdat ćemo kao januar-februarski dvobroj. Kod mene se je nagomilalo materijala te već zglob aktuelnosti treba da se tako stvar reši.

Materijal od prvih 25 stranica poslan Vam je već davnio, te nisu krivi sveci da još nije složen. Niste mi ništa javili, da li ste ga primili i koliko iznasa? Saljem Vam daljnji nastavak materijala, te Vas molim da mi kretom pošte javite koliko sada materijala imate sveukupno?

Poslano Vam je još pred tri nedelje 2000 otisaka po 4. nacrta arhitekta Iblera kao prilog uz moj članak o njemu. Niste mi javili primitak, te molim Vas učinite to i obaveštite me je li sve u redu? Ti se prilozi treba da razrežu na četiri stranice i onako prilože broju. A na omotu dolazi mi točan popis kao što sam naznačio u prilogu. Javite mi koliko stoji danas »K.R.«? Javljaju mi iz Knjižare Zgb da se je broj prodanih prime-raka dигao u poslednje vreme za 100 %. Gledete Borbe i adresu D. Katura ja ču se informirati.

Upozoravam Vas, da dugujem raznim ljudima na račun rukopisa. Ja ne mogu da tražim saradnju od ostalih bez honorara, a ovakvo kraparenje mi je preko glave.

Prilažeći nove preplatničke i obračun novca što sam ga primio na račun Književne Republike i molim Vas da se to točno provede jer mi tako prof. Kostrenić, za koga se sećam i imadem zapisano da je meni uplatio javlja da ga urgirate advokatom.

S poštovanjem Krleža

P.S. Molim g. Kukca da pazi na korekturu, jer poslednji broj opet vrvi fatalnim pogreškama.

MGK, f. V. Vošickoga. Rukopis, Autograf

Dokument br. 22

Pismo M. Krleže V. Vošickom o problemima tiskanja časopisa »Književna Republika« i spisak preplatnika

Zagreb, 1924. I 19.

Kao preplatnik javila se: od nove godine! gosp. Darinka Richter supruga direktora Hercegovačka 18d

Zagreb

P.ng. Vošicki,

Šaljem Vam u prilogu januarski broj čitav materijal, sa sadržajem i književnim oglasom za novine. Taj materijal treba da uđe, iako će biti eventualno nekoliko stranica više, izravnat ćemo to sa drugim brojem, gde ćemo stampati manje. Ako bi to bilo premalo javite mi pravodobno, koliko još treba? Gosp. Kukec neka naročito pazi na razna imena, da se ne podvuku velike pogreške. Ja sam zato imena uvek posebno ispisivao na rukul Istodobno šaljem poštom kliješi umetničko-ga priloga, od prof. Babića. Trošak za taj kliješ ne ide na račun »Književne Republike«.

Ako imate isti papir na kome je kliješ odštampan, onda tiskajte u formi priloga na istom ili sličnom papiru. Ako to nemate tiskajte na običnom papiru »Književne Republike«, kao prilog, kao što je pobliže naznačeno u pismu priloženom u paketu.

Šaljem Vam u prilogu obračun onog preplatničkog novca, što sam ga primio na moju adresu. Sa novcem obračunatim od Št. Zavoda u Osijeku (u prilogu); to iznala sveukupno +775 dinara. To točno molim zavedete u knjige i obračunajte prigodom prvog obračuna Književne Republike.

Šaljem Vam u prilogu pismo gimnazijalca Bognera! To uredite mom! Šaljem Vam u prilogu pismo Hrv. Zajednice Illinois. Ja držim da se za prvo polugodište propagande radi može poslati.

Na adresu: Ana Gustiničić, Wien, XVII Hernslerstrasse 11/25. 8 komada prvoga i drugoga dvobroja (2-3) odmah. I. M. Petrović 242 West 122 Street Newyork City U.S.A. piši mi da nije dobio L. Rep. pošaljite mu odmah! To je vredan poverenik i najavio je seriju preplatnika iz amerike.

Knjižari Vasić, kao što sam već naznačio, da sam devet komada Književne Republike (2-3) jer je ostalo bila rasprodala. To uvedite! Javite što je sa slovima, jesu li stigli? Ja sam Vam naznačio i kliješu priložio tip slova kojima treba stampati list; po onom uzorku što ste mi ga poslali.

S poštovanjem

Krleža

19. I. 924.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 23

Pismo M. Krleže V. Vošickom o uređivanju narednog broja časopisa i o prodaji drame »Vučjak«

Zagreb, 1924. I 20.

P.ng. Vošicki,

Šaljem Vam eto umetnički prilog za januarski broj. Štampajte ga u formatu lista, sa rubom, a pod crtež onim verzalima koje sam u uzoru (priloženom) naznačio crvenom tintom!

Lj. Babić: Crtić (Franjo Ljubišta u mrtvačnicu)

To štampajte na sličnom papiru kao što su priloženi otisci, a ako ga nemate, na istom od Književne Republike. Ovdje stručnjaci vele da mora ispitati jednako dobro. Dajte g. Vošicki budite Vi sami kod posla, da ispadne dobro.

Šaljem Vam natrag uzorke slova sa naznačenom crvenom tintom koje da upotrebite. Na naslovnome listu metnite ovaj put ista slova kao i na glavi prve stranice, to ne smeta ništa, ako budu manja.

Ako bi bilo od poslagana materijala suviše (što ne držim) onda izostavite od Cesarskog priloga o Nemackoj Revoluciji; onda to ostaje za sledeći broj. Gledajte da bude što manje grešaka i da uđe sve.

Pisao sam Vam u listu i držim da je najpametnije da se list (ovaj prvi broj) štampa sa starim slovima, u slučaju da slova još nisu stigli. Jer smo zakasnili, i jer me sa sviju strana urgiraju što je s listom i jer takvo zakašnjenje kvari ugled. Ništa mi ne odgovarate na moja pitanja što je sa knjigom Novelom? I što mislite o cirkularu za Vučjaka? (Držim da se Vučjak i bez toga dobro prodaje).

»Vučjak« je dobio Demetrovu nagradu za god 1923.

Umetničkoga priloga štampajte isto toliko koliko i primeraka prvoga broja i još povrh toga stotinu i ovu stotinu prodavat ćemo posebno. Ne pišete mi jeste li primili poslane adrese? (2000)

U Zgb 20. I. 924.
S poštovanjem Krleža

Šaljem Vam kartu novosadskog preplatnika Ljubomira Petrovića sudije iz Novog Sada, gdje se tuži da ne dobiva list. Zavedite točno i urgirajte!

Težačka slova »Starigrad Dalmacija traži list, a ne dobiva. Karta A. Vla-dislavici ul. Bakar promena adresu.

Gimnazijalac Bogner, Vinkovci dva primerka manje. – Sve u prilogu. Molim Vas dakle dajte uvedite ove stvari i pozurite list. Javite mi jesu li slova stigli, te ako jesu bilo bi najbolje da novi broj počнемo s novim slovima. U tu svrhu bi bilo potrebno da ja lično dođem dole da sve tehnički dogovorimo.

Javite dakle.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 24

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi primljenog novca u ime preplatite i potrošnje

Zagreb, 1924. II 4.

P.ng. Vošicki!

Osim obračunatih dne 25. I 1924. i 775 Dinara, ja sam primio na račun »K.R.« ove preplatnike:

Milan Milunović, Pančevo, za prvi broj 10 Dinara
Fran Lhotka

rektor. Kr. u. akademije
Za god. 1924. Zagreb, Tuškanac 15.A. 100 D

Za god. 1924. Zagrebačka Burza 100 D

Za god. 1923. dalje Narodna čitaonica, Varaždin 100 Dinara

Neobračunatih dakle ostaje ukupno 310 Dinara

Kao preplatnik javio se:

dr. Melko Čingrija, Dubrovnik
Na adresu: Vladimir Martelan, Wien XIX Leidersdorfgasse 4/A/5.

8 primeraka od 1-3 broja i dalje

od nove godine Germano Vlak Palmina ul. 4. Split 10 primeraka ne pouzećem, nego kao povereniku uz Knjižarski rabat da tamošnju biblioteku kao što sam ja udesio u dopisu.

Vjekoslav Kranjec Ilica 55 Zagreb Savez građevinara 10 primeraka kao povereniku od nove godine

Darinka Richter gospoda direktora Hercegovačka 18d. Od nove god. Nikola Obrovski. Zemun pet primeraka od prvoga broja poverenik.

Margoš Josip, Brod n/Savi, p 2-3 broj na ogled

B. Stanković, 5443 Rosetta St., Pittsburgh Pa U.S.A.
po četiri primerka po broju i osim toga ova tri preplatnika

S. Blagić, Box 19 E., Pittsburgh Pa U.S.A.
M. Djetelić, Box 19 E., Pittsburgh Pa U.S.A.
Geo. Kranjčić, 702 E. Ohio St N.S. Pittsburgh U.S.A.

Šaljem Vam kartu novosadskog preplatnika *Ljubomira Petrovića* slijede iz *Novog Sada*, gdje se tuži da ne dobiva list. Zavedite točno i urgirajte!

Težacka Sloga Starigrad Dalmacija traži list, a ne dobiva.

Karta A. Vladislavić uč. Bakar promena adrese.

Gimnazijalac Bogner, Vinkovci, dva primerka manje.

Molim Vas dakle dajte uređite ove stvari i požurite list. Javite mi jesu li slova stigli, te ako jesu bilo bi najbolje da novi broj počnemo s novim slovima. U tu svrhu bi bilo potrebno da ja licno dođem dole da sve tehnički dogovorim.

Javite dakle.

S poštovanjem M.K.

Molim Vas sve ovo točno provesti.

1. Ne odgovarate mi, što će biti sa cirkularom okružnicom glede Vučjaka?
2. Što je sa knjigom »Novela?« Štampa li se i hoće li biti štampana?
3. Kada ćemo dalje štampati? Kada? Ja se spremam na put, te bi to trebao da točno doznam.
4. Jeste li razaslati na ogled na poslane adrese?

Saljem Vam u privitku jedan članak Dragiše Vasića. Odmah ga dajte u posao sa februarski broj, to će biti prvi članak. I pošaljite mi korekturu kreativu pošte da sam obavim korekturu ovoga članka. Ostali materijal saljem Vam za koji dan za februarski broj, tako da izademo točno i da ispravimo ovu prvu novogodisnju blamazu!

Pošaljite novac za honorare, jer meni stiže materijal unapred sa sviju stranu, a nemam čime da ga placam.

Odgovorite mi, koliko se preplatnika do sada javilo, i koliko se primera ka prodaje u knjižarskoj trgovini?

Nadam se, da ste Kljičevi primili u redu premi niste to ni jednim slovom javili!

Tri hiljade dinara (zajedno sa 775.D.) primio sam.

4. II 924. Zgb.

S poštovanjem

Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 25

Pismo M. Krleže V. Vošickom o pitanju uređivanja siječanjskog broja časopisa i o preplatnicima

Zagreb, 1924. II 13.

P.n. gosp. Vošicki,

Šaljem Vam drugu partiju rukopisa za januarski broj, kao i sadržaj. Niste mi javili da li ste primili rukopis i ključ, i da danas (13. II) nisam primio još ni jednog otiska. Izgleda da smo opte i to ne mojom kriticom u zakašnjenju i da ga nećemo ispraviti. To polaganje i sigurno ruši ugled lista.

Tuži mi se Knjižara Breyer Jugoslavenske d.d. da mu niste poslali ovaj poslednji broj i tako je nastala čitava komplikacija.

Što se tiče ponude »Bankarstva«, to je da Književnu Republiku ne mogu da pristamem na njihov predlog. Prvo jer to Književnu Republiku ne bi ništa koristilo (preplatnički »Bankarstva« ne čitaju K. Rep. To se međusobno isključuje) a još iz mnogih razloga. Vama za »Ilustrirani List« preporučam.

Položica je februara, a Vi ste obešali poslati novce odmah posle prvoga. U prilogu šaljem Vam neke naručbe od Breyera iz Beograda i Stankovića iz Jagodine i dva preplatna arka.

Gospodi Ireni Reiser Zagreb, Gospodska ulica Gornji Grad šaljite isto K.R. (kao preplatnica se javila).

Svršite list i molim pripazite na korekturu. Ja završavam februarski broj!!!

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 26

Pismo M. Krleže V. Vošickom urgiranje tiskanja časopisa, kao i pitanje preplate

Zagreb, 1924, kraj veljače¹

P.n.g. Vošicki,

Danas je eto konac februara, a februarski broj još uvek nije u premetu. Nije bilo nikakvih tehničkih razloga da ne bude ovaj puta doštampan do najkasnije dvadesetoga februara, kao što smo se doborovili. Ugleđu lista to sigurno ne koristi ništa. Na račun »Književne Republike« primio sam:

Josip Kosor London 100 Dinara

Stefica Radović učiteljica Ribnik, Lika 100 Dinara

Andeo Uvodić Split za šest brojeva god. II br. 1 60 Dinara

Ukupno

260 Dinara

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi preplatnika i molba za slanje novca

Zagreb, 1924. III 22.

P.n.g. Vošicki,

ja sam nažalost bio primoran da prekinem putovanje u Berlin i da se vratim preko svakog očekivanja. (O svemu usmeno!) Šaljem Vam u prilogu nove i stare naručbe i nekoliko preplatnika. Molim izvršite ove naručbe naloga što pre, jer leže kod mene već nekoliko dana. Molim za Književnu Republiku novce jer me razni ljudi i računi urgiraju. Prvu partiju materijala za julski broj šaljem do petoga najkasnije.

Pozdravlja Vas Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 29

Pismo M. Krleže V. Vošickom s primjedbama na štamparske poslove kao i račun za preplatu

Zagreb, 1924, IV, 24.

P.n.g. Vošicki

Šaljem Vam u privitku deset novih preplatnika K[njiževne] R[epublike]. Svi ma list poslati kao što je naznačeno.

Preplatnici iz Srbije tuže se da lista redovno ne primaju.

Kontrolirajte moli jesu li odaslanii svii redu.

Šaljem Vam u prilogu obračun novaca što sam ih primio a konto K.R.

Calic iz Amerike 487 D.

100 Dinara prosvetni Savez Zagreb

Ukupno: 587 D. 20 p.

Karta iz Beća od studentskog Kluba, kojom otkazuju K.R. 10 komada.

Božović iz Mostara, koji je K.R. primao, otkazao je. To moli provesti!

Knjiga »Novela« nije dobro odštampana i lože je vezana, tako da se ne da rastvoriti.

Književna Republika je sada dobro štampana. Sada imade svoju formu. Niste g. Vošicki trebali ovako oglasiti knjigu »Novela« iz mnogih razloga. Ja sam Vas već usmeno molio a i pisao u više navrata, da to ne činite, i tako posljednji put apeliram na Vas. To nije ni ukusno, ni mudro, ovakve reklame!

Materijal ču za majski broj poslati pravodobno, tako da će već petog maja moći početi na broju. I moli Vas da mi oko 10. maja javite jedan dan kada ćete ostati u Koprivnici da se ne bi mimošli. Ja ću doneti za majski broj kljeće, da budem prisutan kod tiska, iz tehničkih razloga.

Javite mi moli Vas da li se što preplatnici javljaju i stiže li novac?

Zagreb, 24. IV 1924.

S poštovanjem
M. Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 30

Pismo M. Krleže V. Vošickom o novim preplatnicima

Zagreb, 1924, IV 30.

P.n. Vošicki,

Ja sam u zemaljskoj tiskari dao odštampati 1000 komada plakata Književne Republike. Račun iznosi oko 1000 Dinara, a dao sam ga ispostaviti na Vašu adresu. Ne znam jeste li već primili pošiljku, jer mi o tome niste ništa javili. Molim Vas dakle da se ta stvar plakatira, ali ne sve od jednom nego postepeno. Oko 300 sačuvajte, jer ja sam stotinu rasparćao po knjizarama i poslao nekoliko na sveučilište u Beograd.

80 komada bilo je plakatirano u Zagrebu preko velikog Tedna. Pukovnik Mojušković Tihomir javlja da nije dobio lista.

Profesor Kljaković dobio je adresiranu na Kljamović dakle se adresuje još uvek zlo prepisuju.

Prilažem Vam dopis administracije Narodne Kulture iz Praga gdje sam ja pristao na zamenu.

Isto tako i uredništvo lista Novi Put Bugarska Sofija. To moli provesti, tu adresu nismo znali! Uvesti.

Paja Komesarović, Šibenik,

Trebinić Milosch promenio je adresu

Hotel de Senlis

Rue Malebranche 7. Pariz

Glas slobode, Ljubljana, Karla Marxa Trg 2 (prije Turjaškoi trga) dr. Milan Lenež, Ljubljana, Cankarjevo Nabrežje 1.

Nikola Korut, Beograd, Karađorđeva 73 Beograd

Mansarda

Poverenik. Od poslednjeg broja neka mu se posalje 30 komada. Od majskoga 100!

Materijal za majski broj prvu partiju šaljem ovih dana.

S poštovanjem

M. Krleža

30. IV 924.

P.s. Prilažem dve američke narudžbe iz Virginije U.S.A.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 31

Pismo M. Krleže V. Vošickom o slanju rukopisa, o računima i pretplati

Zagreb, 1924.

P.n.g. Vošicki,

Šaljem Vam poslednju partiju rukopisa, te ako eventualno prelazi kvantum, ostavite! Sadržaj u celini! Ne čine dve str. više – ništa. Javili ste mi da trebate još osmaest stranica, a sada mi opet javljate 9. Ja sam već bio spremio osmaest, a sada preko noći opet sve iz novih. Zato moli g. metera da dobro broji, jer tako nastaje zbrka, savršena.

Molim Vas da kod članka o »Manesu« Vi sami pročitate reviziju da bi češka imena bila štampana dobro sa što manje grešaka.

Naslovni list moli preštampati sa svim podnaslovima, kao što je to na špigelu naznačeno, a oglas dvobroja na unutarnju stranicu (3). Prihvati arh. Iblera točno i precizno razrezati i uložiti.

Šaljem Vam u prilogu neke nove narudče i moli Vas da točno prenesete u račun gospode Anke Gotlib 220 D. Što je meni uplatila kao preplatu za prošlu i ovu godinu.

Molim Vas osim toga da sa podnaslova »Zagrebačkog Ilustriranog Lista« skinete »Književnu Republiku« jer to »Zagreb. Ilust. Listu« ništa koristi, a isto tako ni K. Republika. Ja ću Vam poslati prvu partiju dvobroja (oko 40-50 stranica) do desetoga februara i Vi moli Vas rasporedite tako tehnički, da udemo pravodobno u posao te da tako ovo zakašnjenje nadomestimo.

Danas je sreda. Ja ću doći u Koprivnicu u subotu sa jutarnjim brzim vozom.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 32

Pismo M. Krleže korektoru S. Kukecu

Zagreb, 1924.

P.n.g. Kukec

Vraćam Vam reviziju i moli Vas gledajte da sve bude točno ispravljeno.

Vraćam Vam natrag tekst Cesarevca članka, jer ga nisam trebao, budući osma stranica »Književna Republika« ne dosiže tako daleko.

Dobro rasporedite materijal po nacrtu što je kod Vas. I članak o Lejnlinu.² Ne mari ako će biti nekoliko stranica više!

Požurite posao da ne zakasnimo!

Uvedite Živojin Pavlović

Skopje
Hotel Srpska Kruna
Ul. Kraljević Đorđa.

poverenik koji će obračunavati po primitku 15 komada po broju

Pozdravlja Vas

Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 33

Pismo M. Krleže V. Vošickom o uredničkim poslovima i pretplati

Zagreb, 1924.

P.n.g. Vošicki,

kada dobijete materijal od gosp. Cesarcu sa 6. broj, odmah ga dajte u posao. Ja sam dogovorio sa g. Cesarcem da ovaj broj ima samo četredeset stranica, kako bi iz tehničkih razloga zadao što manje posla. Gospoda Milka Wolf Ribnjak, Zagreb

uplatila je 120 D. kao preplatu
U prilogu naručbenica karta od Miroslava Čakača
Jovan J. Hadžić učitelj
Ranovac, (Požarevac) Srbija

U prilogu preplatnica: Slaviček.

naručio je Komplet K. Republike.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 34.

Pismo M. Krleže V. Vošickom o primitku novca i preplatnicima
Zagreb, 1924.¹

P.n.g. Vošicki,

4000 D. primio sam.

Gledem materijala ako bi slučajno uzmanjikalo to imate tamo tri stranice Feorg Grossa autobiografije od poslednji puta preostale. Izravnajte time.

Šaljem Vam u prilogu Poziv na Preplatu i preplatnicu. Ovu sam samo od prilike skicirao. Jedno i drugo priložiti svakome broju. Pita me g. dr. Hinko Hinković biste li hteli da uzmete u nakludu njegove Zapiske iz Emigracije. Što se tiče honorara to bi se pitanje moglo urediti tek pošto se knjiga bací u promet, te ako se pokaže da je proda dobra. Molim Vas obavestite me o tome. Rukopis nalazi se kod mene i iznasa Vašega formata po mome računu do 25 tabaka. Prilažem ovaj obraćun na konto K. Republike.

Točno prepisati:

dr. P. Mitrović Zagreb 100 D. za prošlu godinu!

Ljuba Jezdić
advokat Beograd 100 D. za II godinu.

Ukupno 200 D.

+ Naručbenica: K. Pichal. Praha II.

Sledeći materijal prvu partiju šaljem oko 10. o.m. Da ne zakasnim ponovno treba odmah uzeti u posao.

S poštovanjem

Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 35

Pismo M. Krleže V. Vošickom o uredničkim poslovima, honoraru i preplatnicima

Zagreb, 1924.¹

P.n.g. Vošicki

- 1.) Šaljem Vam prvu partiju rukopisa za prvi broj.
 - 2.) Molim Vas da mi javite kretom pošte, koliko taj materijal iznasa, da uzmognem raspoređiti dalje.
 - 3.) Kada budu arci odštampani šaljite mi poštom, odmah, otisak!
 - 4.) Od materijala što je poslednji puta preostao: Georg Gross: *Mesto autobiografije* neće doći u ovaj nego u sledeći broj. (Ona notica o zaplenama više nije aktuelna, prema tome ne dolazi, već mi je vratila)
 - 5.) Javite mi kakav je bio odziv na preporučene pošiljke sa pouzećem?
 - 6.) Materijal za štampu (Sveukupna dela) poslat će Vam čim je Republika gotova.
 - 7.) Poziv na preplatu, koji treba priložiti svakome broju, poslat će sa drugom partijom rukopisa.
 - 8.) Šaljite novac, jer me razni ljudi urgiraju, budući sam skupio rukopise unapred.
 - 9.) Molim g. Kukca da pazi na pogreške, jer je tekst važan!
- Pozdrav
- Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 36

Ugovor između M. Krleže i V. Vošickog za izdavanje časopisa »Književna Republika«

Koprivnica, 1924. VIII 11.

U g o v o r

između g. Miroslava Krleže i g. Vinka Vošickog o izdavanju časopisa »Književna Republika«.

»Književna Republika« mesečnik za sve kulturne probleme, izlazit će i sledeće preplatne godine od 1. IX. 1924. – 1. IX. 1925. u istome formatu kao i do sada, povećan za osam stranica po broju (48 stranica).

Svi ostali uslovi ostaju isti i nepromjenjeni kao u ugovoru od 8. augusta 1923., koji se u celosti produžuje na godinu dana.

Koprivnica, 11. VIII 924.

Miroslav Krleža
V. Vošicki

MGK, f.v. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 37

Pismo M. Krleže V. Vošickom o preplatnicima u zemlji i van nje
Zagreb, 1924. VIII 16.

P.n.g. Vošicki,

Više ljudi upozorilo me u poslednje vreme, da primaju K. Republiku u dva primerka. Tako g. Raić, g. dr. Eisenständler, prof. dr. Ivšić, itd. Molim Vas istražite to i obustavite dvostruko slanje jer je za svaki primerak šteta. Molim Vas pošaljite na adresu Hermanna Vendela jedan komplet Plameni kao gratis primerak. (To mu ja šaljem za uzvrat na neke njego-ve knjige).

Ove adrese što ste mi ih poslali, molim Vas proverite sa popisom preplatnika. Sve one koji još nisu uplatili ispišite iz ovoga popisa i priložite ih kretom pošte meni. Ja cu preko Beograda urgirati da što ne uplate. Ovi su sigurni. Prilažem ovome pismu naručbu Rimskih Toplica i naručbu Radosa B.B. iz New Yorka.

Na adresu S. Zenich 1113 West Washington Blod Chicago III. Komplet Plameni u Književne Republike od 1 broja

Prof. Hikec, Tuškanac 2. Zgb. uplati mi je lično 100 D. kao godišnju preplatu.

Molim Vas p. Vošicki da obraćunate sav onaj još neobračunati iznos preplate što sam ih primio za Književnu Republiku i da mi pošaljete novce za Književnu Republiku kretom pošte jer dugujem na račun K. Republike i cirkografije i nekim saradnicima veće sume. Osim toga ja treba da i za sledeću godinu uspostavim veze unapred. Molim Vas uvažite to!

Osim toga potrebno je da se obnovi ugovor za sledeću godinu i da se dogovorimo glede reorganizacije lista u polumesecnik od septembra. Za taj slučaj bilo bi potrebno da se sastave nove okružnice sa natrom reorganizacije i raširenja lista i da se cirkularima pozovu ljudi na novi turnus preplate. Kako sve to nije moguće pismeno, to će ja koncem ove nedelje doputovat u Koprivnicu i doneti sobom sav potreban materijal kao i materijal za deveti broj, što bi bilo potrebno da izade pre 20. o.m. da vam onda ostane nešto vremena za novi termin.

S poštovanjem

Krleža

Komplet K. Republike od 1. broja molim kao komplet na adresu

Clarté
16. Rue Jacques-Callot
Paris

MGK, f. V. Vošickog. Rukopos. Autograf.

Dokument br. 38

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi slanja novih rukopisa za naredni broj časopisa.

Zagreb, 1924. XII 2.

P.n.g. Vošicki,

Šaljem Vam za novembarski broj završetak. Stampajte i onda ako bi prešlo 48 stranica, jer je poslednji put bilo manje te se tako egalizira. Materijal za decembarski broj šaljem Vam najkasnije do 15. XII. da izademo na vreme.

Dole u prilogu novi preplatnici.

S pošt. Krleža

Franjo Divić

Juriševa ul 23. Zagreb uplatio meni 100 D.

dr. Anka Gotlieb
Zagreb, Kukovićeva 31 od prošle godine komplet – pouzećem i od ove sve brojeve – preplata

gosp. Blanka Vinski
supr. direktora
Zagreb, Martićeva 12.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 39

Pismo M. Krleže V. Vošickom s upozorenjem na netočan prijepis računa

Zagreb 1924.¹

P.n.g. Vošicki!

Molim Vas recite gospodici što je prepisala obračunski arak da ne zna čitati.

Mesto:

Fran Lhotka napisala je ona: Ivan Hotka
Narodna čitaonica Građanska čit.
Smiljka Kolar-Aksebrad Kolar
Uvodić Uvadić
Živojin Milovanović Milanović
Itd. Itd.

Ako tako prepisuje adrese (što je vrlo verovatno) onda nije čudo, što nastaje zbrka na poštli.
One pitisburske dolare promenio sam po 78 Dinara komad, dakle 468 Dinara a ne 480 D. kao što je uvedeno u račun.

P.n.g. Vošicki

M. Stanich

430 Bartges str. A Kron, Ohio U.S.A. platilo meni
100 D. kao preplatu na K.R. pola godine. Molim uvrstiti.

Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 40

Pismo M. Krleže V. Vošickom u kojem je riječ o preplatnicima za časopis, o uređivanju brojeva i raspačavanju »Vučjaka«
Zagreb, 1924.

P.n.g. Vošicki

Osim u prošlom Vašem obračunu navedenih i obračunatih preplatnika 650 Dinara ja sam primio:

Milan Arko tvornica bacava Zagreb 100 Dinara od 1 broja
i otkačao Uroš Predić Beograd a platilo
za prvi broj

10 dinara

110 dinara

i to sam vam javio davno, te ne znam kada ste već
obračunali zašto niste točno obračunali?

to uredite točno! da ne bude zbrke.

Osim toga primio sam

Zanić Lipki 50 dinara od 1 broja

Hrvatska čitaonica Gospic Lička Vila 25 dinara za prvu četvrt od nove
godine.

Osim toga javili se za preplatnike svi iz Varaždina:

Dragutin Supanc Milička ul. 10.

Stjepan Galinec, krojač Vrazova 13.

Franjo Galinec, profesor Draškovićeva ul. 6.

Narodna čitaonica

Josip Jaunković profesor Semenišna 8.
- svi od nove godine.

Iz Beograda: Ljuba Jezdić advokat Miletina ulica 47.
Aca Pavlović Kneginje Ljubice ul. br. 1

Svetla Protić advokat Valjevo

Iz Zagreba: Gabro Lorković Ilica 89, prvi broj
dr. Barbot Šef zavoda za umrobojne Stenjevac.
prof. Dušan Kotur Sremski Karlovci
Jugosl. marksistički klub. Prag. Univerza. Čehoslov.
Sgr. profesore Giovanni Maver

R. Universita Padova

dr. Vladislavljević ulica Prote Mateje 2

Beograd

Matt Chalich Box 421 Carson Lake Minn.

U.S.A.

Osim toga šaljem Vam u prilogu stotinu pouzdanih srpskih preplatnika
kao prvu seriju iz Srbije. Njima posaljite u dobrovremeno inepoderovano
kristopetu sva prva tri broja sa pozivom na preplatu i poštanskim čekom, i to
odmah! Svi list očekuju.

Šaljem Vam u prilogu dve hiljade adresa »Zagrebačke slobodne Tri-
bine«. Upozoravam Vas, da je ovaj adresni materijal skupocen i da je
poverljive naravi, čuvajte ga dobro! Njima ćemo poslati januarski
broj sa čekom i pozivom na preplatu.

Očekujući tako slova i odgadajući štampanje prvoga januarskoga
broja, mi smo već zakasnili a i svakim danom kasnimo sve više. Ja
bih svakako sam htio da odaberem slova i da od prvoga broja obavim revi-
ziju pa ma i otputovalo u Koprivnicu na nekoliko dana, jer me slagarske
pogreške žderu kao rak.

Rukopise Vam šaljem za koji dan.

Pišete mi da ste mi priložili pismo za američke poverenike, ali ja ni-

sam našao ništa.

Vi jaučete nad gratis primercima, da ih ima već lepi broj. To su pri-
merci za štampu, a plaćanje reklama po novinama koštao bi nerazumno
mnogo više. Osim toga da su primerci u zamenu, a list mora primati ostale
listove i časopise. To su osim toga listovi suradnicima, a to je priro-
dno.

Ništa mi ne javljate što je sa knjigom »Novela«?

Za uspješno raspačavanje »Vučjaka« bilo bi dobro da stampate cir-
kular na četiri stranice. Na prvoj ključne naslovnoga lista. Na drugoj
knjižarski oglas knjige, a na trećoj i četvrtoj citati kritike i štampe. Taj
bi cirkular prikljupili svim vašim paketima i knjigama. U Zagrebu po
knjižarama prodaje se relativno dobro.

S poštovanjem

M. Krleža

Molim Vas, čitav adresni materijal u kartoteci proverite, da se ne bi
na istu adresu poslali eventualno dva puta! Adrese čuvajte! Koliko
Vam je ostalo od prvog i poslednjeg broja?

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 41

Pismo Bele Krleže V. Vošickom

Zagreb, 1925. III 25.

Gospod[ine] Vošicki!

Potpričujem Vam ovime primitak od 2.000 Din. ali daljnje 3.000 nisu
do danas stigli.

Neugodno mi je da Vas ponovno moram podsetiti da ih odmah
pošaljete. Jer danas je i sami znate 25. mart. Ja novac moram, odmah
slati za mojim muzeum a i ovde smo se zadužili neprestano ovako od
Vas čekajući. Priznati će te da je to užasno neugodno izvlačiti iz ne-
koga novce. Ali Vi sami nas to siliti tim neurednim siljanjem.

Sa štov.
Bela Krleža¹

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 42

Dopisnica M. Krleže V. Vošickom u kojoj se urgira zbog poslanih ru-
kopisa

Zagreb, 1925. X 10.

P.n.g. Vošicki,

još u avgustu poslao sam Vam rukopis. Urgirao polovinom septem-
bra. Od onda prošlo je skoro mesec dana. Ja sam depešisao dva puta,
ni odgovora. Ne razumem i ne shvaćam. Uostalom pismo opširnije
sledi. Bezuslovno očekujem da ćete se javiti. Mene Knjizare i privatnici
dnevno urgiraju.

S pošt. Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 43

Pismo M. Krleže V. Vošickom u kojem Krleža predlaže prekid dalj-
nje suradnje i predbacuje zbog neizvršenih obaveza.

Zagreb, 1925. X 20.

P.n. gospodine Vošicki

Koprivnica

U nedelju video sam Vas na ulici u Zagrebu, ali nisam htio da Vam
pristupim, jer mislim da se ne bili mogao da savladam od tempera-
menta, i zato Vam rađe pišem.

Bio sam pred puni mesec dana u Koprivnici i kada sam stao da Vam
prigovaram na sabotaži, postali ste sentimentalnim. »Papira nema
strojevi nisu montirani!« Kako papira nema više-manje svaki drugi
mesec, a strojevi nisu montirani već više od godinu dana, a rukopis
poslednjeg broja leži kod Vas već dva meseca, to sam Vam ja predlo-
žio da je najbolje da prekinemo veze.

Postali ste sentimentalni i molili me neka ne kidam. Dali ste mi poštenu reč, da će list biti štampan za nedelju dana najkasnije, i opet se je pokazalo, da su Vaša dela uvek obrnuti od Vaših reči. Nije najpošle moja stvar da Vam objasnim logično od nelogičnog, ali dopustite mi da Vam ovom prilikom neke stvari istaknem i potcrtam za koje mislim da ne bi bilo dobro da se prešute u Vašem vlastitom interesu.

- 1.) »Begovićevu biblioteku«, za koju ste izradili plan velikog stila i u koju ste investirali prilične novce, upropastili ste Vi lično sami, te danas, nakon dve godine još nije štampan prvi svezak, prem Vam materijal mrtav leži u ormarima.
- 2.) »Sveukupina dela Miroslava Krleže«, poduzeće u koje ste investirali pare i počeli sa prvom knjigom, nije došlo dalje od te prve, (po vama upropastene knjige), i to već stoji dve godine na mimoj točci.
- 3.) »Cesarčev roman« štampa se punih godinu dana i unatoč krajnih urgencija ne miče se dalje s mesta.
- 4.) »Književna Republika« u ove dve godine izlaženja nije još ni jedan jedini put izšla na vreme i mesto da ustreljate uz taj jedan jedini potihvat sa svim snagama. Vi ste se zapleli u razna mrtva poduzeća kao »Ilustrirani list«, »Voćar« i slično. Čini se da ti prelazi Vaše snage i tako jednim poduzećem upropastavate drugo, a sva zajedno propadaju.
- 5.) Nakon dve godine izlaženja »Književne Republike« ja nikako nisam mogao da od Vas dobijem obračuna, jer taj naprosto ne postoji.
- 6.) Ni jedan honorar za »Književnu Republiku« nije isplaćen već više od godinu i pol kulantno, i setite se samo koliko puta sam ja lično morao da putujem u Koprivnicu zbog suvišnih sitnica? itd. itd.

Mene knjižare, ljudi, preplatnici i čitači lično i pismima bombarduju što je sa »Književnom Republikom« a ja ne mogu ništa da im odgovorim, jer ništa ne znam.

A kada sam poslednji put bio u Koprivnici i predložio Vam da se odvojimo i raskinemo, vi ste postali mekan, i molili me neka to ne čini, jer da je list taj Vama kao nakladniku stvorioime itd. Setite se g. Vošicki molim Vas, da nije ovo prvi put da Vam ja predlažem da Vi »Književnu Republiku« napustite, i da nije prvi put da što me Vi tom prilikom uveravate da list ide na bolje i da ne stoji tako da bi ste Vi hteli da ga napustite. I prošle godine, kada smo produživali Ugovor, bila je ista scena, a eto gle, koliko žuči i nemira i suvišno uzravljavanja. Ja priznajem lojalno Važe zasluge za »K. Rep.« i te sam uvek spreman da izjavim i potpišem. Ali držim da se ovako dalje ne može i ne treba.

Ovo pismo ne trebate uzeti poslovno nego prijateljski.

- 1.) Ja Vam predlažem, da na koncu godine prekinemo naš Ugovor.
- 2.) Četiri broja što još nisu štampana, štampat ćemo kao dva dvo-broja od 80 stranica svaki. I (9-10) II (11-12).
- 3.) Saljem Vam u prilogu zatreženu obavest na Polic. Ravnateljstvo.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 44

Pismo V. Vošickog M. Krleži s uslovima prekida izdavačke suradnje Koprivnica, 1925. XI 2.

Vele štovani gospodine!

Na Vaše cijenjeno pismo častim se odgovoriti Vam, da sam sprem man koncem ove godine prekinuti naš međusobni ugovor gledje »Književne Republike«, od koje bih ja štampao – prema Vašem prijedlogu još četiri odnosno dva dvostruka broja.

Ugovor prekidam uz ove uvjetje:

- 1) Budući izdavač isplaćuje mi odnosno upisuje mi u dobro svu na dugu se nalazeću preplatu;
- 2) sa zaostalim honorarom koji Vam dugujem za »Književnu Republiku« isplaćuje Vam budući izdavač na moj teret resp. na račun mojeg potraživanja kod »Književne Republike«.
- 3) u ime gubitaka na neutjervoj preplati, na radu i reklami, isplaćuje mi budući izdavač otstetu od Din 25.000.
- 4) budući izdavač preuzimlje sve preostale brojeve (primjerke) uz cijenu od šest dinara po primjerku.

Vele štovanjem

MGK, f. V. Vošickog. Kopija, mašinopis, bez potpisa.

Dokument br. 45

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi novca i pošiljke časopisa g. Bababasu u Berlin

Zagreb, 1925.¹

P.n.g. Vošicki!

Ja završavam dva broja avgostovski i septembarski te Vas molim da pošaljete na račun »Književne Republike« novce i to brzojavo, jer ih neobično silno trebam.

Osim toga pošaljite na adresu: Gustav Barabasch
Berlin, Wilmersdorf. pariserstrasse
60
Bei Sommerfeld

Komplet Književne Republike od ove godine.
Taj komplet ide na moj račun.
Novce bezuslovno čekam.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 46

Pismo M. Krleže V. Vošickom o redovnom broju časopisa te o objavljuvanju djela krležinog putopisa o Rusiji.

Zagreb, 1925.¹

Png. Vošicki,

Šaljem Vam 23 stranice mojih putnih impresija, kao preostali materijal za ovaj broj. Ovih dvadeset i tri stranice svakako da udu u ovaj broj, bez obzira hoće li to prebaciti naših uobičajenih 48 stranica. Sve što bude više, izravnat ćemo sa sledećim brojevima! To je potrebno da se interesi za list digne, što se ja ovim brojem svakako nadam.

Na naslovnome listu neka svakako bude istaknut ovakav natpis sa svim podnaslovima:

M. Krleža: Putne impresije iz Današnje Rusije.

Uvod. Od Berlina kroz Litvu i Latviju do Rige.

U spačavem vagonu Riga – Moskva. (Primeri savremene mikrije). Kremlj.

Svršavam septembarski broj i kada budem gotov, (to će biti oko 10. IX) donet ću ga sam u Koprivnicu, da Vas posetim i da se dogovorimo o K[njiževnoj] R[epubliči]. Preporučite me gos. Kukcu i njegovoj pažnji oko štamparskih grešaka.

S poštovanjem Krleža

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 47

Pismo M. Krleže V. Vošickom o pitanju daljnog tiskanja časopisa »Književna Republika« u Koprivnici.

Zagreb, 1925.¹ XII 4.

Na Vaše pismo od 2. XI. o.g. Javljam Vam da u smislu našeg ugovora od 8. VIII. 1923. naš odnos (trgovacki i pravni) sam po sebi trne nakon godinu dana, u slučaju da se ne produži. Mi smo taj ugovor produžili 11. VIII. 1924. na godinu dana, prema tome, ako ja ne želim više da ga produžim, Vi ne možete da mi stavljate ni kakve uvete. Ja dakle odbijam Vaše uvete pod 1. 12. a pogotovo pod 3. jer naravno ja ostajem i dalje izdavačem Književne Republike pak ne mogu da shvatim zašto da Vam platim 25.000 D? Ja sam izgublio volju za Književnu Republiku samo zbog Vas i zbog Vas sam i došao na ideju da je prenesem u Zagreb. Javite mi dakle što mislite o svemu i molim Vas ne unosite u sve to ton srdžibe i besa. Ja ne ću da se svadam, a najmanje s Vama, koji ste ipak Književnu Republiku pokrenuli, kao što sam Vam već toliko puta rekao. Saljem Vam u prilogu 7 novih preplatnika. Javite mi kako list stoji? Ja putujem u Beograd, a adresa mi ostaje dalje ista, zagrebačka.

S poštov. Krleža

Na račun Književne Republike primio sam:

*Draga Spasić, Beograd, 50 Dinara
(traži prvi broj naknadno)*

*Mustafa Begić**

2. broj za naknadno poslanih 10 prim. 75 Dinara

Zagreb, Franjo Banfić 100 D.

Bela Pečić Kipni trg 100 D.

Dokument br. 50

Pismo V. Vošickog M. Krleži u vezi nemogućnosti daljnje tiskanja časopisa

Koprivnica, 1926. III 4.

*Velepričovani gospodin
M i r o s l a v K r l e ž a*

ZAGREB

Molim Vas da biste mi poslali obećani daljni materijal, jer je ono što ste poslali već složeno te iznosi 64 stranice. Sada bi bilo vrlo umjesno da se Književna Republika doštampa i razaslaže, dok još ljudi imaju novaca, kako bi se sakupilo novo novaca, da se od toga barem Vi namirite.

Preplatnici plaćaju slabo. Ima ih 20, najviše 30 % koji su platili nešto – ne sve, dok su preplatnici, koji su platili sve, veoma malobrojni – tek ih je nekoliko. U svemu: na Književnoj republići leži dug na papiru, koji bi se mogao jedino tako namiriti, kad bi svih preplatnici savjesno platili dug. No, po dosadašnjem iskustvu znam da to neće učiniti, pak sam zato slobodan predložiti Vam svoje mišljenje, kako da se Književnoj Republici pomogne: Držim, da preplatnici Književne republike nisu toliko krvni njenom slabom materijalom stanju, nego da su po srijedi uzroci, koji pristišu sas gospodarski život, a onda – po mojem skromnom mišljenju i krug je čitaoca preuzak, u Književnoj Republici po svojem sadašnjem jednostrano smjeru ne može da se taj krug proširi, naprotiv, on se svakim danom suzue, čemu su daokazom sve češći otkazi, naročito od bojažljivih preplatnika činovnika.

Stoga bi bilo potrebno da Književnu republiku zainteresovati i druge krugove, a ne samo one, koja današnji smjer zadovoljavaju, davši joj bilježi čisto i i e r n i , u m j e t n i c k i , event. drugo ime i veći format i smjer, koji bi svakome bio prihvatljiv. Mislim da bi se to dalo lako postići, a najčaća garancija za ovo bila bi Vaša ličnost, koja u našoj sredini – po općem sudu jedina može dati ono, što je davana želja sviju, koji bi htjeli reviju literarnom vrijednošću jednaku Književnoj republici. U tome slučaju, kad biste Vi s mojim srpskim prijedlogom bili suglasni, ja bih bio spremjan, da Vas za uredništvo u a p r e d , a za članke posebno honoriram. Bilo bi mi to puno lakaš, jer bi svestranosu sadržaja proširoj i broj preplatnika K.r.

Napominjem da sam daleko od toga, da Vas, moguće, navodim na odstupanja od Vaših principa, ali uz današnje okolnosti, poslije odstupanja 11/12 broja. Književnu republicu ne ču moći više štampati, pak Vas molim, da mi glede toga saopštite Vaša mišljanja.

Men samome veoma je žao, da je s K.r. pošlo tako zlo, da ćemo je morati obustaviti. Žao mi je to većma, što vidim da su u nas sve revije tako slabnjave, bez krepčine i odlučnosti i da tako poslije Književne republike tkozna kada ćemo opet imati reviju koja bi se mogla mjeriti s Književnom republikom. Moguće da će Vas uspijeti, da i ne prihvatiš mojeg prijedloga, a produljujete život Književnoj republici – vjerujte – u produženje s razlozima sumnjama.

Nadam se da u ovim mojim recima ništa što bi Vas vrijedno, te Vam se preporučam.

S poštovanjem

Dokument br. 48

Pismo M. Krleže V. Vošickom u vezi tužbe „Tipografije“ zbog duga, molba da on isplati, Obavijest o narednom broju i preplatnicima Zagreb, 1926. II 3.

P.n.gosp. Vošicki,

Prilažem tužbu „Tipografije“ po dr. Šikz, za 409,41 D. Što još nisam platio od 2000 D. Ja sam urgirao kod Tipografije da obustave tužbu, ali bez rezultata. Pošaljite Tipografiji brzojavno 409 Dinara, duga (za klijeseje za K. Rep.) da se obustavi proces, ja ću lično intervenisati kod advokata. Molim Vas o tome me izvestite odmah.

11–12 dvobroj završavam i za koji i poslat ču Vam prvi deo materijala. Javite mi stanje Književne Republike u glavnim potezima da mogu da stvorim odluku što da se dalje radi?

1.) Saljem Vam u prilogu naručbenicu od Karla Čurčićevića.

2.) dr. Ljubo Radić Beograd

sekretar švajcarskog Konzulata komplet za prošlu god.

3.) Nikola Liehmann, Pančevo, nemačka ul. br. 12 komplet pr. god. poslao 50 D. a konto.

*S poštovanjem
Krleža*

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 49

Pismo M. Krleže V. Vošickom o pitanju slanja novca i materijala za redovni broj časopisa, kao i upute za tiskanje pjesme Frana Galovića Zagreb, 1926. V 20.

P.n.g. Vošicki,

pisao sam Vam preporučeno pismo da pošaljete „Tipografiji“ novce. Niste mi ni odgovorili ni poslali novce. Ročište je bilo, slede troškovi, advokatski. Poslao sam Vam 100 kompletu „Plamena“, a niste mi potvrdili primatit niti me obavestili.

Saljem Vam materijal za 11–12 dvobroj „Književne Republike“.

Uvažite molim Vas svakako ove upute:

- 1.) Nemojte istaknuti na zaglavku lista da je to dvobroj za novembar-decembar, već samo 11–12 dvobroj!*
- 2.) Pesme Frana Galovića: Z mojih bregov treba složiti tako da svaka pesma jede na svoju vlastitu posebnu stranicu. Taj je materijal književno-historijski vrlo vredan, te zato molim i Vas i gosp. Kukcu, da posvetite naročito pažnju štamparskim pogreškama!*
- 3.) Daljnji materijal imam spremljen i kada mi javite koliko je još daje potreban, saljem Vam kretnom pošte.*

P.n.g. Vošicki!

Pisao sam Vam još pred dva meseca, da me obavestite što vi zapravo mislite o „Književnoj Rep.“ a Vi ni slova! Molim Vas odgovorite!

Zgb 20. II 926.

S poštovanjem M. Krleža

P.s. Sastavljam naslovni list za kompletno godište i sadržaj kao što je bilo priloženo kompletu I godišta. Saljem ga sa ostalim materijalom. U prilogu tri karte za administraciju K. rep.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 51

Pismo M. Krleže V. Vošickom o slanju primjera „Pana“ i mogućnosti tiskanja Pjesama i traženja novca.

Zagreb, 1926. II 2.

P.n.g. Vošicki,

Nisam mogao da Vam pošaljem, još prigodno, mog poslednjeg boravka u Koprivnici dogovorene poslike knjiga, jer sam bio zaposlen i sprečen smrću moje blagopok. majke (11. V 1926.).

1.) Saljem Vam u prigibu jedan primjerak „Pana“ – simfonische pjesme, što spada u niz onih knjiga, što ste ih Vi hteli stampati, a do danas nije učinjeno ništa. Gledate štampu „Pana II. izdanje“ javite mi ako ste se odlučili, da Vam ja onda javim tehničku opremu.

2.) U danas odaslanoj poslišći Pesama II i III nema nijednog primeraka „Pesme I“ jer je rasprodan. Po mome shvatanju bilo bi dobro drugo izdanje „Pana I“ stampati i tako kompletirati sa II i III u jednu knjigu, broširati sve zajedno i dati u promet kao celinu! Ovakvo propada sve zajedno kao fragmenat.

3.) Molim Vas pošaljite mi kretom pošte na administraciju Književne Republike „Knjižara Mofuna“ Ilica 92 sve preostale plakate Književne Republike. Vama više ne trebaju.

4.) Molim Vas isto tako da mi kretom pošte na kontu „Književne Republike“ doznačite novac, jer ja imam obvezu spram autora i predavača, a to se povlači već od mog poslednjeg boravka u Koprivnici.

2. VI. 926.

Javite se!

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

*S poštovanjem
Krleža
Kukovićeva 28.*

Dokument br. 52

Pismo M. Krleže V. Vošickom u kojem javlja da mu šalje novac
Zagreb, 1957. VIII 31.

Poštovani gospodine Vošicki,

obavijestila me gospoda M. da se oporavljše poslije uspjele operacije. Šaljem Vam u prilogu 20.000 đ da Vam se nadu pri ruci i mnogo Vas pozdravljam s najboljim željama.

M. Krleža

U Zagrebu, 31. VIII 957.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis. Autograf.

Dokument br. 53

Spisak povjerenika za pretplatu časopisa za Ameriku

Mate Bašić, 2843 Wentworth ave Chicago II 11.

»Radnik« 2741 W 22 nd St. Chicago II 11.

Ivan Ropar, 2221 Adams St. Gary Ind.

C. Terek, 496 Park St. Milwaukee Wis.

J. Danko, 47 W Market St. Akron Ohio

Ana Medullić, Workes home 1343 E. Ferry Ave Detroit Mich.

Anton Peršin, 2941 Wentworth ave Chicago II 11.

Dragutin Sabljak, 13817 Diana ave Cleveland Ohio

M. Bokan, 67. 4. Sh. Str..... St. Francisko Cal.

Maich Geo Box 350 Ambridge Pa

Stanley Koradi 644-62 ud. ave. West Allis

J. Pelcer 1242 Calnader St. Philadelphia

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis.

Dokument br. 54

Spisak pretplatnika časopisa »Književna Republika«

Bez datuma

1. Dr Sima Aleksić, lekar, Novisad; petra Zar....

2. Antičević Jakov, nast. gimn., Prilep, Bregalnička

3. Arangilović Gjorgje, pukovnik, Berne, Kapelnstrasse

4. Armando Niko, cond. ing., Praha-Bulevar, Jugosl. – P....

5. Arvari Roko Dr., odvjetnik, Korčula

6. Asaj Franjo, šum. inžinjer, Bezdan, Bačka

7. Babić Mladen, činovnik. Srpska Bra, Zgb.

8. Bać Karlo, Zvornik, Kotarski sud

9. E.T. Balich, 1034 Golden Gate Ave, San Francisco

10. Banić Drago, Carinik, Batena, Baranja

11. Barać Antun Dr., Sušak

12. Barlēch Basile, Maisons Worma et Co, Port Said – Egypte

13. Basorć D. Mihailo, carinik, osijek G.G. Anina ul. 43

14. Beroš Josip Dr., upr. Gradske štedionice Split

15. Bičanić Ivo Dr, ravn. zem. bolnice, Pakrac.

16. Blažeković Ivan dr., grad. fizik – Sisak

17. Blumenstock Vilim, Vinkovci

18. Bogdanović Fr.S., carinik, Čakovec

19. Boić Jerko, ljevkarnik, Split

20. Borčan Miloš Dr., advokat, Novisad

21. Borko božidar, Maribor, Jarčićeva 4.

22. Borovček Gabro, Ivanec kod Varaždina

23. Bošnjaković Branko, Zgb, Jurjevska 12

24. božić I. ing. – Mostar

25. Brančić Ćeda, Dr., Vel. Kikinda

26. »Budućnost«, Gjačka Družina, Nikšić, Crna Gora

27. Bujić Branko, Zgb, Univerzitet

28. Bulić Ivan Dr., advokat – Split, Nodilova ul.

29. Buljan Petar, zanat. med., Coeln, Stadtvaldgürtel 5

30. Cettolo Bon, Petrinja

31. Crnić Mato, ing. – Gračac, Lika

32. Čalović Persida, Brčko

33. Čurčić Stevo, Sarajevo, Jadranksa Bka.

34. Caldarević Vlad. Dr., advokat, Bijeljina

35. Čičkio Ante, Zgb, pošt. pretinac 176

36. Čitaonica Narodna, Varaždin

37. Čubrillović Branko Dr., lekar Okruž. ureda za Osig. Rad. Banja-luka

38. Čudina Martin, Subotica, Prva Hrv. Štedionica

39. Deanović Mirko Dr., Split, Svačićeva 9

40. Debeljak Miroslav Dr., Sarajevo, Bos. drž. vojni sud

41. Dedić salih, Varcer-Vakuf P.....*

42. De Giula Ivo*

43. De Franceschi Ante, učitelj, Čakovec

44. Dejanović Mile dr., liječnik, Zgb, Jelačićev trg 3

45. Dasaty Ferdo, Valpovo kraj Osijeka

46. Dobrovčić Milan, Daruvar

47. Doležal B. Dr., opć. tajnik, Split

48. Dominković F. Dr., Vice-Consul Yougoslawe, Zara, Italia

49. Domjanić Drag. dr. sudb. vijećnik. Zgb, Gundulićeva 31/L.

50. Dragović Drago, dr., ekonom, Podgorica, Crna Gora

51. Drobnjaković Milos Dr., Beograd, Jadranska Bka.

52. Duffer Henrik J. Dr., San. major Brod n/S, Vojna bolnica

53. Dujić Branko, šum. inžinjer, Morović, Srem

54.*

55. Gjorgjević Gjorgje Dr., beograd, Jevremova 69

56. Erić Radovan, šef stanice, Ridjica, Bačka

57. Fabijanić Rudolf, učitelj, Ježevica, p. Dugoselo

58. Feller Ferdinand, Zgb, Jurjevska 31a

59. Franetović Jerko Dr., odvj. perovoda, Čakovec

60. Fröhlich Miroslav, abs. inr. Skakavac: Sjeni.....

61. Gačinović Vlado Dr., Nevesinje, Hercegovina

62. Gagliardi Vjekoslav, javni bilježnik, Sv. Ivan Zabi....

63. Gajić Vojin, Škrlevje, Hrv. Primorje

64. Gimroš S. Dr, advokat, Split, Francuska Obala

65. Glišić Dragiša, čin. Američkog Konzulata, Beograd, Ul. Miloša V.

66. Goranin Lav, Ing. šef inž. odelja drž. željez. Brod n/S.

67. Gorschalk Hugo, čin. Narodne Bka SHS, Osijek

68. Grahlji Vlad. Dr., sud. bilježnik Bačka Topola, Sreski Sud

69. Grgurić R. viktor, Kupljan p. Skrad, Gorski Kotar

70. Grisogono L. Dr., Dubrovnik

71. Grlić Aleks, apotekar, Gračanica, Bosna

72. Grossmann Edin, Brod n/S.

73. Grospršić Dr. Ferdo, ml. Ogulin

74. Gruborović Gjorgje, Zgb, Mrazovićeva 4./III.

75. Haić Josip, porez, kontrolor, bos. Dubica

76. Haller Herman, nadzornik groblja, varaždin

77. Hanžeković M., šef policije, Karlovac

78. Hornung Mijo, Erdović, Srem

79. Hržišagić Mahmud, Derventa

80. Ignjitić Slavko, bežežnik okruž. suda, Vel. Bečkerek

81. Ivanović Milan K., stud. filozof. Caribrod

82. Ivezlić Stjepan, učitelj, Dubica, Hrvatska

83. Jambrećal božidar, kr. vl. perovoda, Ivanec

84. Jankov Dušan, Split, Krešimirova ul.

85. Janković Rad., stud. prava, Beograd, Čika Ljubina

86. »Janašić«, akad. Klub. Zgb, Vodnikova 1

87. Jeftić M. Paja, nast. gimn, Kumanovo

88. Jelenović Ivo, stud. phil., Dobrinj, Otok K....

89. Jelesić Dušan, Dr., lečnik. St. Futog, Bačka

90. Jelković Stevan, učitelj, Irig, Srem

91. Jeremić Risto, Dr, Subotica, Direkcija željeznice

92. Jovićić Dušan, Jagodina, Srbija, Sud

93. Jovičić Ile, Knin, Dalmacija

94. »Jugoslavija«, akad. Društvo, Brno, Češka Tehučka

95. Jurašević Josip, Dr., Nova Gradiška

96. Jurković Marijan, Sušak, Bonevard (Ognjenović)

97. Kađanović Milenko, Dr. lečnik. Brod n/S.

98. Kajon Vito, Dr., Sarajevo, Ferhatdija 36.

99. Kalajžić Andro, Zgb, Draškovićeva 36

100. Kandžić Ivo, Dr., kot. liječnik. Imotski, Dalmacija

101. Karba R. Dr., Kamnik, Slovenija

102. Kasino Narodni, Osijek I

103. Kat Josip, sudb. savjetnik, Bihać

104. Kavčić Josip J., Ljubljana. Na Mirju

105. König Dragutin, sreski veterinar, Foča – Bos ...

106. Kesterčanec Olga, Ph.Mr. – Gruž, Ljekarna

107. Kirbahn Oskar, 1. pont. polukat, Šabac

108. Kiršner Slavko, Dr., advokat, Mitrovica, Srem

109. Klašić Dinko, stud. phil., Šibenik, Dolac 31.

110. Kljišanović Ivo J. peš. poručnik 36. puka, Varaždin

111. Knežević Radoje L., Majdanska 7

112. Doch Vladimir, Karlovac, Gundulićeva 3

113. Kohorović Ćedo. Dr, Bijeljina

114. Kohn Felix, Dr., odvjetnik, Virovitica

115. Kokotović Svetozar, abs. iuris. Donji-Milanovac, Srbija

116. Kolbe Ivo Dr., advokat, Mostar

117. Kolin Lujo. Dr., Zgb, Sanatorij. Ulica A

118. Končar Gjorgje, učitelj, Glamč, Bosna

119. Kosanović Milutin, Dr., lečnik. Ogulin

120. Kosić Mijo. Dr., Kraljevica

121. Kostić Milorad, veterinar, Brčko

122. Kostić Niko, pravnik, Brčko

123. Kovačević Zdravko, Dr., Slatina, Slavonija

124. Krevl Josip Dr., notar, Litija, Slovenija

125. Kristoforović Ivan, Sombor, Zlatna Greda 12
 126. Konić Veljko, viši inženjer voda, Mitrovica
 127. Krstanović Oton, stud. univ. pol. Frankfurt a/M, Windeckstr.....
 128. Krstić Darinka I. Dr., Beograd, Kralja Milana 59
 129. Kršić Jovan, cand. phil. Praha – Vinogradry–Česlovaká 1.
 130. Kujundžić Jovo Dr., advokat, Bos, Gradiška
 131. Kuntarić Ante, Dr., koncipijent, Crikvenica
 132. Lehman Otokar, Split, Trumbićeva Obala 4
 133. Ladjević Branko, Zgb, Preradovićeva 16
 134. Lafinčić Jovan, Dr., advokat. Novi Sad, Dunavска 13
 135. Lauš Zvonimir, Zgb, Boškovićeva 44/II
 136. Lazarević Branko, Praha, Laškovačka do Rayauma SHS
 137. Lich Aleksandar Dr., advokat, Zgb, Zrinjevac 14
 138. Lipnjak Aleksandar, Drvar, Bosna
 139. Lipovčak Ivo, Dr., Zgb, Mesnička 25/I
 140. Lovrinčević Andro, Makarska, Dalmacija
 141. Lovšin Eugen, »Rude im Kovine«, Ljungl. Miklošinova 15
 142. Lozančić Slavko, Vel. Bečkerek, Gimnazijska 27
 143. Ljubonjić Marko, šef stanice, Lupljenica, Bosna
 144. Magarek Martin, ravnatelj, učitelj, Sv. Ivan Žabno
 145. Majdić Marica, Zgb, Akademički Trg 7
 146. Maksimović Miloš, Stara Kanjiža, Bačka
 147. Maksimović Nikola, Sremski Karlovci
 148. Maletić Nikola, učitelj, Felnac, Banat, Rumuni
 149. Malin Franjo, prof. Petrovaradin
 150. Mandil Samujilo, ing. Beograd, Ivkovićeva
 151. Manojlović Branko, nadšumar, Čakovec
 152. Marin Ivo, Split, Ljublj. Kreditna Banka
 153. Marinković Vasa, ekonom, Pančevo, Ladarska
 154. Marinović Mirko, Dubrovnik
 155. Marković Aleksandar Dr., Novi Sad, Temerinjska 24
 156. Marković Marko, Sarajevo, Skenderija 8a, I.
 157. Mastrovčić Ante, Makarska
 158. Maširević Mihajlo, ing. cand. Sremski Karlovci
 159. Matić Miša, Dr., Veliki Bečkerek
 160. Mehinić Rifat, trgovac, Gračanica, Bosna
 161. Merlak Bruno, Šibenik
 162. Mešterović Boško, dir. Grad. Banke, Novi Sad
 163. Mićić Jela, činovnik, pošt. štedionica, Sarajevo
 164. Martinović Jovan, Četinje, Crnogorska Banka
 165. Mihailović Ćeda, Dr., Beograd, Čika Ljubina
 166. Mijušković B. Mirko, carin, revizor, Sarajevo
 167. Mijušković Ž. Mihajlo, advokat, Jagodina, Srbija
 168. Mikac Marijan, pomorski kadet, Petrinja
 169. Mikac Mirko, svršeni pravnik, Varaždin
 170. Miljević Jelka, ph, Brod n/S, Tvrđava
 171. Milunović Josip, vjeroučitelj, Virje
 172. Milutinović Nikola Dr., Beograd, Miloša Vel.
 173. Mirt Rudolf, lekarnik Babinagrada, Slavonija
 174. Miše Marija, Split, Direkcija pošta
 175. Mišić Janko, student, Bgd, Medašnja ul. 16.
 176. Mocić Branko, Vel. Bečkerek III Predgrade br. 50.
 177. Mojić Miloš Dr. kr. zup. fizik, Sremska Mitrovica
 178. Moljac Milivoj, apotekar, Vel. Bečkerek
 179. Mondežar Slavko Ing, Zgb, Južni Kolodvor 2
 180. Mrčić Ivo, Metković, Dalmacija
 181. Mokušić Ivo, Beograd, Karadordeva 4
 182. Muminić Cašif, pošt. činovnik, Prijedor, Bosna
 183. Mundweil Franjo, veterinar, Krapina
 184. Najman Nikola, st. prava, Beograd, Miloša Vel. 83
 185. Nazor Ivan, Dr., Split, Baćvice
 186. Nemanjić Antun, Dr., Zgb, Breštovac, Preradovićeva 4
 187. Nemec Dragutin, carinik, Čakovec
 188. Nenadić Jovan, Dr., lekar, Novi Sad, Jevrejska
 189. Nešić Stana S., prof. gimn. Aleksinac, Srbija
 190. Nikić Franjo, Dr., advokat, Banjaluka
 191. Nikolić Gjura, Dr., Sombor
 192. Novak Gjuro, Zgb, Ilica 117 a, dvor. priz. desno
 193. Ognjenović Stevan, trgovac, Vinkovci, Ul. Kr. Aleks.
 194. Orlić Gjuro Dr., lečnik, Dubrovnik
 195. Oršanić Ante, Dr., odvjetnik, Karlovačka
 196. Oršić Ivo, Zgb, Prva Hrvat. Stedionica
 197. Ostvili Miloš, Novsاد, Jelena Zrinjska 63.
 198. Ostrogović Petar, opć. tajnik i blag., Baška, O. Krk
 199. Ostričić Ferdinand Dr., odvjetnik, Križevci
 200. »Pallas«, novinski i oglasni zavod Subotica, Kujudžića 4
 201. Pantić Tošo, direktor, Brčko
 202. Papakoča Ivan, Varna, rac Marijanonina 8, Bulgaria
 203. Pauković Bogdan, kr. sudb. pristav, Srem, Karlovci
 204. Paunković Gjura, dir. Društva Rusije, Bgd, Palata Rusije
 205. Pavićić Vojislav, Dr., sreski lekar, Bjelo Polje, Sanatorij
 206. Pavlović Franjo, carin. čin., Jesenice, Slovenija
 207. Pavlović Milan, Brčko
 208. Pederlin R. Dr., advokat, Split, Nalipića ul. 1
 209. Pejović Miloš, dentista, Zgb, Peradovićeva 25
 210. Peklić Milan Dr., odvjetnički perovoda, Jastrebarsko
 211. Perat Pavao Dr., odvjetnik. Split, Narodni trg
 212. Perković Tuna, Zgb, Gundulićeva 18/III. levo
213. Pešić Aron, Dr., lekar, Vel. Bečkerek
 214. Petljanski Ivan, učitelj, Stari Beč, Bačka
 215. Petrović Dimitrije, gr. inženjer, Osijek, Aleksandrova
 216. Petrović Milenko, Dr., sombor, vukilevićeva 2
 217. Petrović Stevan, Wien IX, Marianengasse 27/II.
 218. Pfaffermann Ervin, Vukovar
 219. Plećević Novak, adv. priprav. Beograd, Studenička 6
 220. Plut Milan, Ljubljana, Cesta na Rožnik 5.
 221. Polc Levīn Dr., Zgb,ukoviceva 8, parter
 222. Politeo Ivo, Dr., Zgb, Dalmatinska 4a
 223. Pollak Feliks, Brčko
 224. Polzović Stevan, ekonom. Sombor
 225. Pihler Lujo, učitelj, Varaždin
 226. Popović Gj. Mihajlo, suplent gimnazije, Jagodina
 227. Predić Uroš, Beograd, Bitoljska 29
 228. Premužić Ante, šumar, Kobaš
 229. Prešić Mladen, Novišad, Kisačka 33
 230. Prša Sima, Dr., advokat. Sv. Ivan Zelina
 231. Pršić Ilijia A., Beograd, Zorina ul. 50
 232. Puhaljčić Marin, Makarska, Dalmacija
 233. Račić Ralf, ravnatelj mlina, Karlovac
 234. Radonjić Milorad, Novišad, Lucijana Mušičkog 36
 235. Radović Drago, Beograd, Prva Hrv. Stedionica
 236. Radović Ivan, likovni umetnik, Sombor, Konopljanska 22
 237. Radovinović Pavao, Dr., Imotski, Dalmacija
 238. Rajh Klement, Beograd, Dubrovačka 118
 239. Rak Šimun, Split
 240. Rančić Petar, Makarska
 241. Rendulić Juraj, Dr., advokat, Jastrebarsko
 242. Rendulić Stanko Dr., advokat, Karlovac
 243. Riemer Josip, Sušak, Štrosmajerova 91
 244. Roca Stjepan, prof. Split, Smođakina ul. 24
 245. Rolč Gj. Dr., prof. Sušak, Štrosmajerova 70
 246. Rubeša Ivan, Gunjaci-Ljubovija, Podvinje
 247. Ruvarac Milan, šef stanice, Pleternica, kolodvor
 248. Ružić Vladimir, Turčin kod Sarajeva
 249. Sattler Eugen Dr., Vojni Križ
 250. Savež Željezničara Jugoslavije, Zgb, Petrinjska 40/I
 251. Sekulić Isidora, Beograd, Studenička 50
 252. Selaković Tihomir, st. fil. Beograd, Kočina ul. 47
 253. Simić V. Milorad, stud. prava, Bgd, Oblilićeva
 254. Simić Vuka, nastavnica, Topočica pri Šoštanju Sanatorij
 255. Simonović Rada Dr., Sombor, Mihajlovićeva 23
 256. Sinović Spiro, Bgd, 1. pošt. pretinac 174
 257. Slovinčić Vjekoslav N., stud. med. Ljubljana, Uro.....
 258. Smokvina Kresimir, Sušak, Drogerija
 259. Smoljan Rade Dr., advokat, Mostar
 260. Sokolov Miloš, Zgb, Primorska 34 priz. d.
 261. Spužević Svetjan Dr., Mostar
 262. Stein Dora, Zgb, Boškovićeva 29a
 263. Steiner Savoslav, Zgb, Šenoine 7./II.
 264. Stepanović Dragoslav Dr. Natalinci, Srbija
 265. Stojadinović Miloslav Dr., Bgd, Natalijina 68/II
 266. Stojanović Vilko, Zgb, Gundulićeva 37. II. 1.
 267. Sarac Zaim Dr., Kovačići, Sarajevo
 268. Šemar Želimir, Wien II., Crevningasse 12/10
 269. Škreb Stjepan Dr., Zgb, Istarska ul. 6
 270. Šrepel Eugen Mr. Ph, Brod n/S.
 271. Schwartz Jakob, Vrppolje
 272. Švec Gustav, Varaždin, Financija-Računovodstvo
 273. Tadić Jorđe, Hvar, Dalmacija
 274. Tambić Vlatko, Dr., advokat Mostar
 275. Tartaglia Ivo Dr., advokat Split
 276. Tolnačev Maksim, Turski Bečej
 277. Tomačević Živojin, ing. Knin (Barica)
 278. Topalović Aleksije, redov. dok Trg. podov. škole Maribor
 279. Toplač Hugo, učitelj, Čakovec
 280. Tratnik Vatroslav, Ljubljana, Univerza
 281. Trepov Pero, Split, Beogradska 6/II.
 282. Turina Gavro, ing., Banjaluka, Aleksandrova 73.
 283. turndija Stanka, ing., Turbe Bosna
 284. Ugrinčić Veljko, Zgb, Mrazovićeva 9
 285. Uzelac marla, Šestine kraj Zagreba
 286. Valgoni Robert, Dubrovnik, Singer sivači strojevi
 287. Vidak Arsen Dr., Lekar, Vel. Kikinda
 288. Violoni M. Dr., advokat, Bijeljina
 289. Vladislavljević Dragutin, Bakar
 290. Vodviška Dragan, Split, Osig. zadruga »Croatia«
 291. Vučetić Aristid, ing. Dubrovnik
 292. Vučetić Bogdan, Knjizičara »Prosveta«, Pančevo
 293. Vujić Svetozar, pravnik. Senta, Bačka
 294. Vukićević Veselin M., sudija, Kavadar, Južna Srbija
 295. Weiss Oskar Dr., Zgb, Nikolićeva 8./II.
 296. Wendziłowicz Milan Dr., liječnik, Dubrovnik
 297. Welsner Ivana, Zgb, Palmotićeva 52/II
 298. Zdolsk Frane, Zgb, Gundulićeva 16/II
 299. Zidar Josip, Ljubljana, Dunajska cesta 3

300. Zubović Jovo Dr., Ing., Bos. Petrovo Selo, Jadrina d.d.
 301. Žganec Vinko Dr., odvj. perovoda, Čakovec, Ulica Bana Jelačića
 302. Živaljević Duin D., adv. pripr. Bgd, Karadordeva 9

Knjižare

1. S.B. Cvijanović, Beograd
2. Čorić S., Banjaluka
3. Braća Ferrardi, Dubrovnik
4. I.Gj. Gjurgjević, Sarajevo
5. A. Habianac, Virovitica
6. A. Hoffer, Požega
7. Hrv. štamp. zavod, d.d. Osijek I.
8. »Jedinstvo«, Subotica
9. Jugoslavenska Knjigarna, Ljubljana
10. V. Jurčić, Split
11. T. Kolačević, Gospic
12. A. Končina, Dubrovnik
13. Kremer i dr. Vinkovci
14. A. Mamuzić, Subotica
15. F. Mandić, Osijek
16. »Napredak«, Pančevo
17. F.S. Ognjanović, Novisad
18. »Polet«, Beograd
19. »Prosveća«, Pančevo
20. »Slavija«, V. Ležimirac, Novisad
21. J.B. Stiefler, Varaždin
22. Risto Vujičić, Mostar
23. Zarić i Jovanović, Nova Kanjiža
24. »Jadran«, Dubrovnik

Ove su knjižare pouzdane jer one primerke koje primaju točno plaćaju.

MGK, f. V. Vošickog. Rukopis.

* Povredena stranica

** Tekst precrtan

BILJEŠKE

Dokument br. 2

1. Riječ je o izdanju časopisa »Književna Republika«.

Dokument br. 3

1. To je datum objave drame »Vučjak«.

2. Dio teksta manjka, izgubljen je.

Dokument br. 4

1. »Vučjak« je drama koju Krleža izdaje kao posebnu knjigu.

2. Ljubo Babić (1890–1947) akademski slikar. Drug i prijatelj M. Krleže, ilustrator njegova časopisa.

3. Krležina novela »In extremis« objavljena je u broju 1, časopisa »Književna Republika«.

4. »Savremenik« – književni časopis koji je izlazio u Zagrebu od 1906–1941. godina. Urednik u ovo vrijeme bio je Milan Begović.

Dokument br. 5

1. Na dokumentu nema datuma. Godina ustanovljena po sadržaju.

Dokument br. 6

1. Godina ustanovljena po sadržaju pisma.

2. Dragiša Vasić, književnik u to vrijeme bio je prijatelj Krležin i suradnik njegova časopisa. Kasnije su se politički razišli.

Dokument br. 10

1. Datum je ustanovljen po sadržaju.

2. »Plamen« je časopis »prvi progresivni književni časopis na Balkanu«. Urednici su bili M. Krleža i A. Cesarec. Izašlo je 15 brojeva od 1. do 1. VIII 1919. kad je zabranjen.

Dokument br. 11

1. Pismo bez datuma. Ustanovljena je godina na osnovu sadržaja. Pisano je moguće između 24. i 30. listopada.

2. Akif Seremet u to vrijeme gimnazijalni profesor, komunista.

Dokument br. 14

1. Godina ustanovljena po sadržaju pisma.

Dokument br. 15

1. Pismo nema datuma. Godina i vrijeme (približno) ustanovljeni na osnovu sadržaja pisma.

2. »Tri urednika« je Krležina studija o kazališnoj kritici, koja se sudeći po nađenim korekturama, tiskala u tiskari Vošickog.

Dokument br. 16

1. Pismo nema datuma. Ustanovljeno kao i u gornjem slučaju.

2. Milan Begović (1876–1948) hrvatski književnik. U vrijeme o kojem je riječ bio je urednik časopisa Savremenik.

Dokument br. 17

1. Pismo bez datuma. Datum ustanovljen kao i u ranijem slučaju.

2. Andrija Žaja (190KPJ od 1919. godine, član CK KPH. Ubijen u Kelestincu.

3. Stejepan Kukec bio je po obrazovanju akademski slikar. Za vrijeme izlaženja Krležinog časopisa radio je u tipografiji Vošickog kao korektor.

Dokument br. 18

1. Sima Marković (1888–1938) bio je u to vrijeme sekretar CK KPJ i nalazio se u kaznionici u Sremskoj Mitrovici.

2. Vladimir Ćopić (1891–1938) tehnički sekretar CK KPJ bio je u vrijeme početka izlaženja časopisa u kaznionici u Požarevcu.

Dokument br. 20.

1. Pismo bez datuma. Predpostavljamo da se radi o početku godine.

2. Ivan Fajfer sindikalni radnik, komunista.

3. »Buktinja« – socijalno-politički časopis izlazio u Beogradu od studenog 1923. do prosinca 1926. godine. Urednik mu je bio Milan S. Bogdanović.

4. **Dorđe Ćelap** bio je poznati zagrebački knjižar.
 5. **Josip Šajna**, Istranić, studen. Kasnije je bio profesor u Moskvi u Komunističkom univerzitetu nacionalnih manjina Zapada.
 6. **Nikola Kovačević** (Oktobarac, – jedan od osnivača KPJ). U vrijeme izlaženja časopisa nalazio se zajedno s Kopićem na robiji u Požarevcu.
 7. **Mustafa Begić** jedan od urednika »Borbe« (urednik za zatvor).
Dokument br. 21
 1. **Pismo bez datuma.** Godina ustanovljena na osnovu sadržaja pisma. Pretpostavlja se da je pisano u toku siječnja.
Dokument br. 23
 1. **Slikar Ljubo Babić** na prijedlog M. Krleže izradio je sliku Franje Ljuštine koji je umro na policiji, pod mukama. Ljuština je bio komunista, urednik »Crvene zastave« – lista koji je bio organ Jugoslavenske komunističke frakcije u Mađarskoj komuni 1919. godine.
 2. **Demetrova nagrada** bila je u ono vrijeme najviša književna nagrada. Krleža je primio nekoliko Demetrovih nagrada za razna svoja djela. Demetrova nagrada je u novcu iznosila 25.000 dinara.
Dokument br. 26
 1. **Datum ustanovljen prema sadržaju.**
Dokument br. 27
 1. **Datum, kao i u dokumentu br. 26.**
 2. **Članak o V.I. Lenjinu,** objavljen je u svibanjskom broju časopisa.
Dokument br. 28
 1. **Godine nema na pismu.** Prema tekstu je 1924.
Dokument br. 31
 1. **Pismo nema datuma.** Godina ustanovljena prema sadržaju, pisano po svoj prilici početkom godine.
 2. **Materijali o Lenjinu** objavljeni su u svibanjskom broju.
Dokument br. 33
 1. **Datum, kao i u ranijem broju.**
Dokument br. 34
 1. **Pismo bez datuma,** godina ustanovljena kao i na ranijim pismima.

Dokument br. 35

1. **Pismo bez datuma.** Sigurno početkom godine.
Dokument br. 39
 1. **Datum, odnosno godina ustanovljena kao i u pismima ranije.**
 2. **Pismo bez datuma.** Godina ustanovljena kao i u ranijim sličnim slučajevima.
Dokument br. 41
 1. **Bela Krleža,** supruga M. Krleže, pisala je ovo pismo u vrijeme kad je Krleža bio u Moskvi. A to je bilo od početka 1925. do svibnja 1925. godine.
Dokument br. 42
 1. **Pismo bez datuma,** ali se prema sadržaju može ustanoviti da ga je Krleža pisao poslije dolaska iz Moskve.
 2. **Gustav Barabaš** bivši sudionik Oktobarske revolucije, a u vrijeme kad ga spominje Krleža bio je visoki državni funkcioner u Sovjetskom Svezu. Kod njega je u Moskvi Krleža stanovao nekoliko mjeseci. Krleža ga je smatrao svojim bliskim drugom.
Dokument br. 43
 1. **Pismo je bez datuma, a napisano je prije 10. IX 1925. godine.**
Dokument br. 46
 1. **Pismo je bez potpisa,** ali se iz sadržaja vidi da ga je pisao V. Vošicki.
Dokument br. 47
 1. **Godina je ustanovljena na osnovu sadržaja.**
Dokument br. 48
 1. **Krleža je napisao godinu tako da izgleda da je 1925.** Krleža se, naravno, zabunio jer, kao što znamo, on je u veljači 1925. godine bio još u Moskvi.
Dokument br. 50
 1. **Pismo nije potpisano,** jer se radi o strojopisnoj kopiji, ali se po obraćanju vidi da ga je pisao V. Vošicki.
Dokument br. 54
 Ovaj i slijedeći dokumenti su spiskovi pretplatnika i nemaju datumu jer su, izgleda, sastavljeni sumarno.